

# MAGYAR LAPOK

\* KERESZTÉNY \* NAPILAP \*

IX. évfolyam, 211 (2495) szám.



Péntek



Nagyvárad, 1940 október 4

## A képviselőház ünnepi ülése

**Előterjesztették az erdélyi részek visszacsatolásáról szóló törvényjavaslatokat. Teleki Pál miniszterelnök megállapításai a magyarelles román sajtópropagandáról**

Budapestről jelentik (MTI): A képviselőház csütörtökön délelőtti ünnepi ülést tartott és együttesen tárgyalta a visszacsatolásról és a vallásfelekezetek egyházi nagyjainak felsőházi tagságáról szóló törvényjavaslatot. A visszacsatolási javaslatot Benkő Géza előadó ismertette, kifejezésre juttatva az ország túlradó örömeit Erdély egyrésznének visszatérése feletti. Hálaival emlékezett meg a kormányzó bölcs államvezetéséről, mire a képviselők felállva helyükről, hosszasan éljeneztek az államfőt. Ezután Mezey Lajos előadó ismertette az egyházfelekezetek képviselőinek felsőházi tagságáról szóló törvényjavaslatot, majd Teleki miniszterelnök emelkedett szólásra. Elmondotta, hogy Erdély visszatérése egy nagy történelmi folyamat eredménye. Amikor ezzel kapcsolatban Horthy kormányzó, Hitler és Mussolini nevét említette, a képviselők felálltak helyükről és hosszasan tapsoltak, éljeneztek.

Erdély visszatérése, — mondotta a miniszterelnök, — három tényezőnek köszönhető: A tengelyhatalmak barátságának, amiért hála jár; a magyar nemzet munkájának, kitartó áldozatkészségének és — bár utoljára említi, — enélkül az első két tényező sem lehetett volna eredményes: Erdély és Kelet-Magyarország népe végsőkig menő kitartásának.

A miniszterelnök a továbbiakban beszélt a határon túlmaradt magyarok iránti mély meg-

értéséről, mondván, hogy az ő sorsuk a mi hivatásunk. Beszélt az itt élő románsággal szemben való magatartásról is, amelyet nem a bosszu, hanem a megértés irányít. Ezután elmondotta, hogy — bár nem akart ilyen kérdésekre kitérni, — kénytelen megemlíteni, hogy Erdély megszállásával kapcsolatban román részről sajtóhadjárat indult ellenünk. Bár ez most lehalált, a külügyminiszter és ő — a miniszterelnök — tudja, miért csinálták ezt.

— Sokan — folytatta a miniszterelnök, — saját lelkiességük motivumait keresik bennünk, magyarokban. Ma sem ismernek bennünket, nem ismerik alaptermészetünket és történelmünket, melyben az erőszak, a más népek történelmében látható erőszakmegnyilvánulások kevesebbszer fordultak elő és nem ismerik történelmi nagyjaink és államférfiaink munkáját és tetteit.

A miniszterelnök beszéde végén köszöntötte a visszatért Erdélyt. Beszédét a Ház minden oldalán nagy tetszéssel fogadták s a képviselők felállva ünnepelték Erdély visszatérését. A Ház ezután a két javaslatot általánosságban elfogadta. Az ülést ezután egy órára felfüggesztették. A szünet után a bizottságok egyhanguan megszavazták a javaslatokat, majd fél 1 órakor az ülést újra megnyitották. A Ház kimondta, hogy holnap délelőtti tárgyalja részleteiben a javaslatokat.

## A kuria diszülésen ünnepelte a keleti és erdélyi részek visszatérését

**A katolikus püspöki kar tanácskozásra gyűl össze  
október 16-ikán**

Budapestről jelentik (MTI): Az ország keleti részének és az erdélyi területének a Szentkoronához való visszatérése alkalmából a Kuria disztermben plenáris ülés volt, amelyen teljes számban megjelentek a Kuria és a Koronaügyészség tagjai, valamint a bíróságok, ügyészségek vezetői és kiküldöttei. Az ünnepi beszédet Törekly Géza, a Kuria elnöke mondotta.

Budapestről jelentik (MTI): Dr. Serédi Jusztínián bíboros hercegprímás a latin és görög szertartású római katolikus püspöki kar tagjait a szokásos őszi tanácskozásra október

16-ra, szerda délelőtti 9 órára hívta egybe a budai hercegprímási palotába.

### A magyar alumíniumgyártás ujlendülete

Budapestről jelentik (MTI): A Magyar Bauxit Bánya R.-T. megalakult és egyelőre évi húszezer tonna bauxitot és tízezer tonna alumíniumot előállító gyárat létesít Ajkán.

### Erdélyből hazaérkezett a szombathelyi hadtest.

Szombathelyről jelentik: Tegnap hazaérkezett Erdélyből a szombathelyi hadtest. A hatóságok és a lakosság meleg ünnepelésben részesítette a felszabadult erdélyi területről hazatérő magyar katonákat.

## A román alkotmány és a telepes-törvény

Románia alkotmánya, mely a trianoni békeparancs óta több módosításon ment át, mint alapvetet szögezte le mindenkor, hogy Romániában privilégiumokat létesíteni, vagy fenntartani nem szabad. Az alkotmány azonban, ez a külföldi propagandának szánt reklámfüzet, csak írott malaszt maradt s a valóságban minden fordítva történt, mint azt az alkotmány előírta. Kisebbségi, vallási, kulturális, lelkiismereti, sajtóbeli szabadság, ez számunkra mind csak kiállítási tárgy volt, melyet a gondosan őrzött korlát mögött, mi magyarok, legfeljebb messziről megnézhetünk, vele élünk azonban sohasem volt szabad.

A törvények egész sora alkotott előjogokat románok számára, mindezek közül azonban a telepes-törvény sújtotta a legnagyobb magyar réteget, a magyar földműves osztályt beleértve a kis és nagyobb birtokosokat, nincsteleneket, akiknek a földreform alapján kellett volna földet kapniok.

Nagyrománia telepes törvénye, mint minden más román törvény, sok módosításon ment keresztül s legutóbb az 1940 április 25-én közzétett formában nyert szövegezést, lényegében és céljában azonban ugyanaz maradt, magyarelles privilégium állandósítása románok javára.

Ezt legjobban a gyakorlati végrehajtás mutatta meg, mert bár a törvény szigorúan előírta, hogy csak az kaphat telepes birtokot, aki megfelelő élő és holt felszereléssel rendelkezik, — aki telepén megfelelő épületet tud emelni, — aki családjával együtt ténylegesen a telepén lakik s főfoglalkozása földműves s aki az előírt termelési feltételek teljesítésén kívül a kötelező beruházásokat is elvégzi, — mégis a földet adták minden ilyen előfeltételre való tekintet nélkül. Sok földet kaptak a mővidéki és máramarosi románok, akik jórésze a telepelyre nem is költözött oda, hanem az előbbi magyar tulajdonossal dolgoztatta a földet és a termést aratáskor elvitte. Ezeknek a „telepesek”-nek nem volt se gazdasági ismerete, se tőkéje s ha később egyrésztük a telepelyekre átköltözött is, ott nem tudott olyan gazdasági tevékenységet kifejteni, mely a földművelés közérdekét előmozdította volna.

Ha visszagondolunk a román telepes-törvény ilyen módon végrehajtására s magunk előtt látjuk a trianoni határon innen esett magyar lakóú községekben a románoknak kiosztott telepes birtokok képét, amilyenek az a román impérium első éveiben mutatkoztak, meg kell döbbenünk a román mezőgazdasági politika irányítóinak a rövidlátásán. Mert hiszen elvették a földet azoktól a magyar földművesektől, akiknek megvolt a helyi gazdasági ismeretük, s megvoltak az ősektől eltanult gazdasági tapasztalataik, de általában abban az időben még kellő anyagi tőkével is rendelkeztek. — viszont ezek helyébe került egy olyan tömeg, mely a földművelésben tudatlan volt, kellő gazdasági felszereléssel se rendelkezett. Ezzel a kieséssel a román vezetők nemcsak a felkészült magyar földművesosztály nagy részét végezték ki, hanem saját mezőgazdasági berendezésüknek is, szinte bombarobbantással az alappilléreit döntötték romba.

A földreform s a telepes-törvény végrehajtását követő mezőgazdasági összeomlás világosan mutatta, hogy a földmozgató törvények jogtípró gyakorlati keresztülhajtása nem történt államvezető bölcsességgel. Inkább az

olyan román államférfiak munkája volt, akik a magyar birtokos osztály addigi gazdasági fölényét sovíniszta gyűlölködéssel és bosszúállással lerombolni akarták. Sikert is ez a rombolás, de annak felelőtlensége az országos mezőgazdasági érdeket is megrendítette.

A későbbi időkben komoly román gazdasági tényezők számtalanszor rámutattak a reformok keresztülvételének helytelen és káros voltára, de akaratukat az elvakultakkal szemben sohasem tudták keresztülvinni.

A magyar államra hárul most a feladat, hogy azt a felülvizsgálatot, amit komoly román államférfiak is kértek, keresztülvigye. Hatálmias feladat, mert jogi és gazdasági kérdések problémáját kell megoldani s egyben igazságot is tenni azok részére, akik az igazságtalanságot elszenvedték. Nem valami új törvényre gondolunk, mert hiszen ezt a problémát tisztán a román telepes törvény alapján is meg lehet oldani. Csak meg kell vizsgálni, hogy a telepes teljesítette-e a román törvényben előírt feltételeket; ezt azonban nem a mai, hanem a kiosztás pillanatának megfelelő helyzet figyelembevételével, mert hiszen az igazságtalanság és törvénytörés akkor történt, amikor sokaknak az előírt feltétel teljesítése nélkül adták oda a telepes birtokot. Vizsgálat tárgyává kell még tenni, hogy az odagyűjtött telepesek kifizették-e vagy sem a telepbirtok árát. Aki nem fizette ki, az nemcsak azért nem maradhat benne a birtokban, mert maga a román törvény erre az esetre a telepes birtok minden kártérítés nélküli elvételének kötelezettségét írja elő, hanem azért is, mert aki a maximálisan 20 pengőben megállapított látszat-vételárát majdnem húsz év alatt sem fizette ki, az komoly gazdasági tényező nem lehet, komoly termelő munkát nem akart végezni, hanem csak a telepeseknek adott polyabirtok és adómentesség kedvezményeit akarta kihasználni, az előnyökkel járó kötelezettségek erkölcsi kötelező erejének érzete nélkül.

Végül felül kell vizsgálni a telepeskérdést magának a román alkotmánynak szemüvegén keresztül is. Mint mondtuk, ez az alkotmány a privilégiumokat tilalmazta. Már pedig nagyterjedelmű telepes birtokok kiosztása románoknak ott, ahol magyar nincstelenség százai voltak, — a háromszázöt hátszáz leigg terjedő látszatvételár, — az állami és községi adómentesség s sok más ilyen kedvezmény mind nem volt egyéb, mint a magyar földművesek kárára irányuló kirívóan igazságtalan privilégium. A román közvélemény se kifogásolhatja, ha saját alkotmánytörvényük rendelkezéseit idézzük. Nem hiszem, hogy ez ellen a román jogászok legtalálékonyabbja is elfogadható érvelést tudna hozni, hiszen nem más kérünk, mint amit a román törvények is jogosnak tartanak.

S hogy már előre válaszoljunk minden olyan eshetőséges gyanakúsra, mintha mi a földreformot akarnók visszaesznélünk, — azért már most előre leszögezzük, hogy egyetlen falusi földművestől se akarjuk a földet elvenni s azt az uraknak, arisztokratáknak, nagybirtokosoknak vissza adni. Ez ellen minden erőnkkel tiltakoznánk. Ellenkezőleg azt akarjuk, hogy az igazságtalanul és jogtalan kedvezéssel kiosztott telepeket annak az érdemes magyar kisgazdának és nincstelen földmunkásnak juttassák, aki jobbágy és földműves elődjeinek évszázados munkájával ehhez jogot szerzett.

A románok ne tévedjenek tehát, mi nem földreform-ellenesek, hanem földreform-pártiak vagyunk.

Dr Patzkó Elemér.

# Metropol

szállá új tulajdonban.

Budapest, VII.  
Rákóczi-ut 58.

Előkelő családi szálló a város központjában, a Nemzeti színház közelében. Kényelmes, modern, meleg-hideg folyóvizet, telefonos szobák 5— pengőtől. Turistaszobák. Erdélyieknek árendemény. Kávéház, étterem, söröző, grill.

A legszebb magyar film!

Belvárosi (volt Heymann) Filmszínházban

Karáczy Katalin a magyar Greta Garbó, valamint Tolnay Klári, Jávor Pál, Gözon Gyula, Rajnay Gábor filmsláocere Új magyar világhírű. Szenzációs pótkép

## Erzsébet

## Hosszas megbeszélés a Chigi-palotában Ciano és Serrano Suner között

Farinacci olasz államminiszter hazautazott Berlinből

Rómából jelentik (Stefani): Ciano olasz külügyminiszter szerdán este 18 óra 30 perckor a Chigi-palotában fogadta Serrano Suner spanyol belügyminisztert, akivel hosszas megbeszélést folytatott. 21 órakor Suner és kísérete estebéden vett részt, amelyet a spanyol nagykövet adott. Az estebéden résztvett Ciano külügyminiszter, Muti miniszter, a fasiszta párt

titkára, Pavolini nemzetnevelési miniszter, Mackensen német nagykövet és számos más előkelőség.

Berlinből jelentik (NTI): Farinacci olasz államminiszter, aki Göbbels birodalmi miniszter meghívására több napot töltött Berlinben, szerdán este kíséretével különvonaton elhagyta a birodalmi fővárost.

## Hadbíróvási eljárás a francia szabadkőművesek egyik vezére ellen

Uj hadsereg-szervezés Franciaországban. A titkos társaságok megszüntetése a francia gyarmatokon

Vichyből jelentik (Havas): A kormány 1940 szeptember 3-iki törvénye alapján nagyobb számú közigazgatási internálást rendel el.

Clermond-Ferrandból érkező jelentés szerint Jean Zay volt közoktatásügyi miniszter, szabadkőműves vezér ügyében megkezdődött a főfárgyalás. A volt minisztert azzal vádolják, hogy az ellenség elől megszökött. Zay ügyét katonai bíróság tárgyalja.

Vichyből jelentik: Huntziger tábornok, hadügyi államtitkár napiparancsot intézett a hadsereghez. Hangoztatja ebben, hogy a sza-

badtság és testvériség az ország katonai megújulásának alapja. Ez a hadsereg számbelileg kicsi lesz, de élő jelképe lesz a nemzet megújulásának. A hadsereg megtisztult és lángoló szelleme meg fogja mutatni az utat a szomorú jelenből a szebb jövő felé, ennek a népnek, mely méltó akar lenni büszke múltjához.

Istanbulból jelentik: Beirutból Istanbulba érkezett jelentés szerint Szíriában és Líbanonban is azonnali hatállyal életbeléptették azt a francia törvényt, mely megtiltja a titkos társaságok, egyesületek és páholyok működését és elrendeli vagyonuk lefoglalását.

## A kolozsvári Tudományegyetem utbaigaztó rendelkezést adott ki a családnevek és keresztnevek helyes írásáról

Kolozsvárról jelentik: A kultuszminiszter felhívta mindazokat a visszatért keletmagyarországi és erdélyi ifjakat, akik az 1940—41-ik tanév első felében tanulmányaikat Budapesten, a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem mérnöki, építész, gépész, vegyész-mérnöki, mezőgazdasági és állatorvosi osztályán, Sopronban a bányá-, kohó- és erdőmérnöki karán, Budapesten a Testnevelési Főiskolán és a Képzőművészeti Főiskolán ohajlják folytatni, illetve megkezdeni, saját érdekében lehetőleg minél előbb jelentkezék személyesen az illetékes dékáni, főiskolai hivatalban,

mert az előadás október 7-én megkezdődik. Budapestre megérkezése után mindenki jelentkezék a kultuszminisztérium épületében (Klébelsberg-utca 16) felállított „Erdélyi Diákok Irodájában”, ahol szállásra és menzára való beutalást és mindenre kiterjedő útbárgaztást fog kapni. A beiratkozáshoz szükséges iratok: 1. Saját személyre és a szülőkre vonatkozó anyakönyvi kivonat, keresztlevél. 2. Érettségi bizonyítvány. 3. Eddigi tanulmányairól szóló okiratok. Ezeknek az okmányoknak hiánya ideiglenesen megfelelő nyilatkozattal pótolható.

A jogtudományi, orvostudományi, bölcsészeti, matematikai és természettudományi, valamint a kereskedelmi főiskolai tanulmányokat folytató, vagy megkezdő ifjakra vonatkozóan a kolozsvári egyetem megnyitásával kapcsolatban legközelebb történik intézkedés. Ilyen ifjakat az anyaország egyetemlein ezidőszert nem vesznek fel.

**A nagyváradi mozgóképszínházak mősora:**

APOLLO: AZ UTOLSÓ WERECZKEY.  
CORSO: GYIMESI VADVIRÁG.  
DORIAN: A PENZ BESZEL.

# Chamberlain lemondott az angol kormány titkos tanácsa elnökségéről

## A király elfogadta a lemondást

*Londonból jelentik* (Reuter): Hivatalosan jelentik, hogy Chamberlain lemondott a Churchill-kormányban viselt tisztségéről, a titkos tanács elnökségéről. A király a lemondást elfogadta. Churchill felkérte Kingsley Wood kincstári kancellárt és Bewin munkaügyi minisztert, hogy lépjenek be a háborús kormányba. Chamberlain utóda Sir John Andersen, aki eddig a belbiztonsági minisztérium élén állt. Az ő tárcáját Sir Herbert Morrison veszi át.

**A román külügyminiszter visszautasította az angol követ tiltakozását a petroleumvidéken történt letartóztatások ügyében.**

*Bukarestből jelentik:* Az angol követ átadta a román külügyminiszternek kormány tiltakozását az olajvidékeken működött angol ügynökök letartóztatása miatt és panaszt tett a bánásmód ellen, amelyben a legionista rendőrség a letartóztatottakat részesítette. A román külügyminiszter válasza szerint ez a tiltakozás jogosulatlan, mert a vizsgálat során egyre világosabban kiderült, hogy magának az angol követnek is része van a rombolási tervekben és ezért súlyos felelősség terheli. Ezért az angol követ legfeljebb csak visszahívását kérheti, de nem teheti kockára az Anglia és Románia közötti normális kapcsolatokat.

**A hármasszövetség tagjai külön-külön megegyezésre lépnek Oroszországgal.**

*Tokióból jelentik:* A Nisi Nisi című japán lap rámutat arra, hogy a tengelyhatalmak magatartása Oroszország irányában teljesen azonos a Japán magatartásával. Ezt Moszkva is jólesően tudomásul vette. A lap szerint lehetséges, hogy az orosz-német támadástkizáró és az olasz-orosz barátsági egyezményrel párhuzamosan japán-orosz megegyezés jön létre.

**A hármasszövetség célja: új rend és tartós béke az egész világon.**

*Rómából jelentik* (MTI): A Tribuna közli közli Japán római nagykövetének nyilatkozatát. A nagykövet szerint a hármasszövetségnek kettős célja van: 1. Új rendet teremteni. 2. Tartós békét biztosítani. Ezeket a célokat Japán a Távolkeleten, a tengelyhatalmak pedig Európában és Afrikában akarják megvalósítani. Az érdekek eme közössége vezetett a berlini egyezményhez.

**Erélyes cáfolat Ribbentrop moszkvai utjáról.**

*Budapestről jelentik:* A Magyarország berlini tudósítójának jelentése szerint a birodalmi fővárosban erőlyesen cáfolják a külföldi sajtóban — még a spanyol sajtóban is — napvilágot látott hirt

Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter titkos moszkvai utazásáról.

**Az angol nagykövet a török köztársasági elnöknel.**

*Athénből jelenti a Vreme című jugoszláv lap:* Kairói jelentése megerősíti, hogy Törökország folytatja csapatösszevonását a szíriai határon. Az an-

## Nyolcszoros légitámadás London ellen

### Egész éjszaka tartottak a bombázások

*Stockholmból jelentik* (DNB): Szerdán este a német légi haderőnek Nagy-London fontos katonai célpontjai ellen intézett első éjszakai támadása alkalmával már nyolcszorra szólaltak meg a szirénák. A támadás egész éjjel tartott. A brit rádió jelentése szerint a német gépek két irányból támadtak Londonra. Az angol közlésekből a sorok között kivehető, hogy a német légi támadások hatása borzalmas, másrészt más angol közlésekből kiderül, hogy az angol kormányhoz hosszú idő óta mind nagyobb gondot okoznak azok a súlyos veszteségek, amelyek az angol kereskedelmi hajókat érik.

Az angol tengerügyi hivatal egyik közleményének beismerése szerint az angol kereskedelmi hajózás vesztesége szeptember harmadik

karai angol nagykövet meglátogatta a török köztársasági elnököt. A török sajtó erről nem emlékezik meg. Ugy látszik, hogy az angolok propaganda-tevékenysége megerősödött Szíriában. Erre mutat az a tény is, hogy Beirut felett ismeretlen repülőgép röpcedulákat szórt le.

**A spanyol-orosz viszony tisztázása. Angol-japán diplomáciai szakítás várható**

*Rómából jelentik:* Serrans Suner elutasítását elhalasztották. A miniszter valószínűleg pénteken hagyja el Rómát. Hír szerint Rómában azon is fáradoznak, hogy barátságosabbá tegyék a spanyol-szovjet viszonyt.

*Londonból jelentik:* Az angol-japán viszony nagyon feszült és a Reuter diplomáciai szerkesztője szerint nincs kizárva a diplomáciai kapcsolatok megszakadása.

hetében az eddigi heti átlagnak több mint háromszorososa volt.

**Angol repülők legújabb támadásai Berlin és a holland partok ellen. Német útegek lóttak Dower környékét.**

*Berlinből jelentik:* (Német Távirati Iroda.) Csütörtökre virradó éjszaka néhány angol repülőgép ismét meg akarta támadni Berlint, de a légvédelem ágyutüze visszatérésre kényszerítette. Csak kevés gép érintette a város területét.

*Londonból jelentik:* (Reuter.) A német útegek szerdán este időközönként lövéseket adtak le. Több lövedék Dower környékén robbant fel. Néhány ház megrongálódott és sebesülések történtek.

*Amszterdamból jelentik:* (Holland Távirati Iroda.) Az angol repülőgépek szerda éjszaka folytatták támadásaikat a holland polgári lakosság ellen. Számos helyen falvakat bombáztak a Amszterdam északi lakónegyedének házait igyekeztek eltalálni. A bombák jelentéktelen kárt okoztak.

## A romániai közélet hullámmzásai

**Ujabb szigorítás a zsidó ügyvédek működése ellen. — Leleplezés Zelea Codreanu és társai kivégeztetéséről**

*Bukarestből jelentik:* Szerdán este minisztertanács volt, amelyen fontos intézkedéseket hoztak. Legfontosabb az az intézkedés, mely elrendeli, hogy zsidó ügyvédek, akik még tagjai a Kamarának, csak zsidó felek ügyeit képviselhetik. Valamennyi minisztériumból, állami és nem állami hivatalból eltávolítják a zsidó ügyvédek és helyükre keresztényeket neveznek ki. Elhatározta a minisztertanács azt is, hogy az államvasutak kérésére 1700 menekültet helyeznek el a vasutaknál munkaként.

*Bukarestből jelentik:* A szerda esti bukaresti lapok feltűnő formában közlik az egyik német hírügynökség közleményét, hogy miként végezték ki 1938 november 29-én Zelea Codreanu vasgárdista-kapitányt és 13 társát. Codreanút a rámnicsarati börtönből gépkocsin szállították Jilava felé.

Utközben a gépkocsiban megfojtották őket a kíséretükben lévő csendőrök, akiknek 200 ezer lei jutalmat helyeztek ezért kilátásba, de csak 20 ezer leit fizettek ki nekik. A holttesteket elázták az erdőben, majd két hét múlva kihantolták és kénssavval teljesen elemésztették.

**Ismeretlen helyre elhurcolták egyik bukaresti angol vállalat igazgatóját.**

*Belgrádból jelentik:* A Politika jelentése szerint a bukaresti angol követség közölte, hogy egy csoport fiatalember, bizonyára vasgárdisták, vasárnap reggel erőszakkal elvitték Arthur Milant, az Astra Romana bukaresti angol vállalat vezérigazgatóját. A rendőrség megindította a nyomozást, de még nem tudta megállapítani a tettesek kilétét.

**85 ezer lei egy vagon búza ára, 13,50 lei egy kiló kenyérliszt és 27,50 lei egy kiló cukrázsliszt.**

*Bukarestből jelentik:* (MTI.) A mai naptól kezdve új búza-, liszt- és kenyértípusokat vezetnek be Romániában. A búza ára tizezer kilogramos vagononként 85 ezer lei termelőlél átvéve. Ezen az áron sem alul, sem felül nem lehet eladni. Úgyakkor egyféle kenyérlisztet hoznak forgalomba, az ugynevezett nép-típust, amelyet a pékek 13,50 leiért kapnak kilogramonként. Készítenek cukrázslisztet is, 27,50 leiért kilogramonként. Az egész ország területén csak népkenyeret lehet készíteni és tizenkét órával a sütés után lehet árusítani, kilogramonként 13 leiért. A cukrázok és finomsütődék készíthetnek kiflit és zsemlet, de azt csak a következő napon lehet árusítani.

**A legionista himnusz szerzője lett a bukaresti rádió vezérigazgatója.**

*Bukarestből jelentik:* A román rádió új vezérigazgatójává Mansata János zeneszerzőt nevezték ki. Ő a szerzője a legionista himnusznak és több legionista dalnak.

## Magyarország

a magyar családok lapja

**Pest**

a legfrissebb délutáni napilap



**Kormánytámogató Keresztény napilapok**

# Az erdélyi kapcsolatok kiépítése a magyar kereskedelemben

## Különleges szempontok a Székelyföldre nézve

A magyarországi Baross Szövetség a keresztény magyar kereskedőtársadalom megszervezéséért alakult és igen erőteljes lendülettel folytatja már évek óta ezt a munkát. Elnöke: Ilovsky János országgyűlési képviselő, most cikket irt a Függetlenség című napilapban, mely cikk a visszatért országrészek különleges problémáiról, éppen a keresztény magyar kereskedelmi érdekek szempontjából. A fejtegetések igen közelről érdeklők a mi közönségünket, miért is szükségesnek láttuk, hogy azt lapunk is közölje. Ime az Ilovsky János Baross szövetségi elnök cikke:

A magyar gazdasági élet elé igen nagy feladatokat állított a keleti országrészek visszatérése. Hatalmas textilgyárak, vegyipari érdekeltiségek, ipari feldolgozó üzemek vannak Erdélyben. Ezeknek a termelése rendkívül mértékben fokozni fogja az ország ipari ellátását. Nyersanyagok tekintetében gazdag, új erőforrásokra tettünk szert. A hitélet átszervezése ügyében fontos az, hogy a román bankok eddigi befolyását a Pénzügyi Központ tervszerű irányítással elcsúszolja. Régi nagy magyar pénzügyezeteink felélénkítik a háború előtti kapcsolataikat. Mindezek az intézkedések már folyamatban vannak, úgy, hogy a magyar gazdasági élet teljes felkészültséggel látott a keleti vármegyék gazdasági vérkeringésének bekapcsolásához.

A legelsőrendű feladatok sorában jelentkezik az erdélyi magyar kereskedelemnek és iparnak a nemzeti célok szolgálatába való beállítására. Ezért a Baross Szövetség már megtette a kezdeményező lépéseket, hogy minden nagy keleti gócponton megalakítsa fiókszervezetét. Amikor ez év tavaszán a magyar fővárosban nagy és népes országos vezetőségi ülést tartottunk, már a leghatározottabban kijelentettem, hogy a legközelebbi Baross-megmozdulás Kolozsvár városában fog lezajlani. Igaz, nagy belső örömmel regisztrálom, hogy már minden előkészület megtörtént, hogy egy nagy Baross-gyűlésen megjelenhessünk Erdély fővárosának falai között. Ugyancsak szervezetet létesítettünk Nagyváradon, Szatmárnémetiben, Marosvásárhelyen és másutt is. Az ottani magyarság visszafojtott lélegzettel várja, hogy a gazdasági kapcsolatokat felvehesse és mi minden lehetőt el fogunk követni arra, hogy ezek a kapcsolatok minél szélesebbek és minél mélyebbek lehessenek az anyaország és az újonnan visszacsatolt részek között.

A Szent István koronájához visszatért erdélyi vármegyék a kormány bőséges intézkedéseit igényelik, főképpen a különböző közlekedési utak rendbehozatala tekintetében. A román közigazgatás teljesen elhanyagolta a közutakat. A világháború alatt az erdélyi utak már nagyszerűen karban voltak, ami nem is csoda, hiszen a kőanyag ott termelt a helyszínen. Mostani állapotukban az erdélyi utak csaknem tarthatatlanná rosszak. Nem szólva a vasuti hálózat elégtelenségéről, igen nagy közmunkákat kell végezteni és pedig a legközelebbi jövőben. A Székelyföld több vasutvonalat igényel, mert autobuszokkal a forgalomnak csak elenyészően kis részét lehet lebonyolítani. Itt tehát elsősorban állami beruházásokra van szükség, amelyek nagy munkaerőket fognak lekötöni. **Teleki Pál** gróf miniszterelnök felfogása szerint az ottani lakosság kereseti lehetőségeinek fokozására kell az állami beruházásokat felhasználni.

A hazánk javára értékesíthető anyagi javak között különösen az erdélyi fának az ipari forgalomba való bekapcsolódása jelent nagy értéket. Amikor a Kárpátalja visszatért, mintegy 2.200.000 kat. hold erdőség szabadult fel, az erdélyi erdőterület azonban még ennél is nagyobb, mert 2.700.000 kat. holdról van szó. Ebből 900 ezer

hold fenyőerdő, ami az épületfa tekintetében igen erős anyagi gyarapodás, félmillió hold tölgyerdő és 1.200.000 hold bükkerdő. Ilyenformán Magyarország egész faellátása biztosítva van az Erdős Kárpátok teljes faanyagának feldolgozása által. Erdélyben bőven vannak fagegmunkáló telepek, amelyek a fát a legkülönbözőbb formában hozzák forgalomba. Kétszáznál több ilyen fatelepről tudunk és ezek körülbelül 16.000 munkást foglalkoztatnak. A viszatérő arany-, ezüstbányák termelése is szerepet játszik nemzetgazdasági érdekeink növelésében.

Igen nagy értékek vannak a székely fajtaban, amely értékek a világháború előtt kihasználhatatlanok maradtak. Még **Darányi Ignác** kezdeményezte a székely-akciót, amely főleg háziipari termékek forgalombahozatalában, tenyészlatok kiosztásában

és gazdasági segélyek nyújtásában merült ki. A mostani visszatérés után sokkal mélyebbre kell nyúlnunk, hogy a székely faj kiváló értékeit gazdaságilag gyümölcsözőkké tessék. Köztudomású, hogy a székelység természetes népszaporodása Románia népesedési arányszámát tetemesen megjavította. Ez a nagyszerű vitalitás most a magyar faj javára fog előnyöket biztosítani. A székelyeknek azonban boldogulási lehetőséget kell biztosítani, hogy ne gondoljon már a Havas-Alföldre vagy Bukovinára, ahol mindeddig jelentékeny székely települések vannak. A kormány igen nagy szolgáltatást tenne a magyarság ügyének, ha a bukovinai székely telepéseket megfelelő földjuttatások által vissza tudná édesgetni a Székelyföldre.

Általában le kell szögezmem, hogy a magyar gazdasági élet teljesen felkészült az erdélyi kapcsolatok kiépítésére. Reméljük, hogy hazánk már a legközelebbi időkben el fogja tudni foglalni helyét Kelet-Európa strukturájában olyan módon, hogy magához ragadja a vezetőserepet. Érezzük a magyar kereskedelem, ipar és termelés vezetőserepének fontosságát és minden reményünk jogosult abban a tekintetben, hogy Magyarország komoly gazdasági fejlődés előtt áll. Erre a szerepre kell a keresztény gazdasági életnek berendezkedni és a Baross Szövetség hatalmas országos szervezettel teljesíteni is fogja a reá váró feladatokat.

# A jugoszláv kormányzóherceg kormányátalakításról tárgyalt a vezető miniszterekkel

## Jugoszláviában feloszlatták az olasz emigránsok szervezetét

*Belgrádból jelentik (NTI):* Pál jugoszláv kormányzóherceg szerdán hosszabb tanácskozáson fogadta **Cvetkovic** miniszterelnököt és belügyminisztert, aki előzőleg **Macsek** helyettes miniszterelnökkel folytatott megbeszélést. Macsek ezután meglátogatta **Cincár-Markovic** külügyminisztert. Hosszasan értekezett a horvát miniszterrel és a párt magasabbrangú tisztviselőivel. A jugoszláv főváros politikai köréi-

ben azt hiszik, hogy ezeken a megbeszéléseken a régóta bejelentett és folyton elhalasztott kormányátalakításról van szó, mely az eddigi politikai alapvonalat nem változtatja meg, csak néhány minisztert helyettesít új személyekkel.

*Belgrádból jelentik:* Jugoszláviában feloszlatták az olasz emigránsok szervezetét és lelári vagyonát elkobozták.

# Az aradi magyarság iskolai élete

## Ugy a fiúk főgimnáziumában, mint a leánygimnáziumban és az elemi iskolákban emelkedett a tanulók száma

Aradról írja az ottani „Hírlap” október 2-iki keleti száma:

Veni Sancte... csendül fel az ősi fohász minden szeptemberben sok apró diák ajkáról. Az aradi magyar iskolák növendékei is a Szentlélek nevében kezdték el ezt az évet. Az aradi katolikus főgimnázium tanárai és növendékei, valamint a szülők, vendégek hétfőn délelőtt 9 órakor gyűltek össze a gimnázium tornatermében. Új arcom, új színek a régi jó iskola falai között. Ijedtszemű kis elsősök, ragyogó ezüstszínűrel az újonnan sapkájukon. Komoly tekintélyes nyolcadikosok, régi és új tanárok, szülők, barátok, ismerősök. Fölbug az áhítatos ének és apró mécses gyúlnak a meghatódott diákszívekben. A magasztos és ünnepélyes pillanát nagyszerűsége megragadta a lelkeket. Szalay András gá-i plébános, az intézet új hittanára, mutatta be az ünnepi szentmisét. Utána a főgimnázium igazgatója Fischer Aladár beszélt. Közvetlen, keresztetlen szavakkal az ő szokott nagyszerű előadókészségével. Szokása szerint kis történettel kezdte beszédét. A mai élet súlyos és nehéz problémáit világította meg. A viharról beszélt, amely összeterele a nyáját. A diákokról, akikre ez a mély szimbólum igen találó, akik ma, mint a Szentlélek nyája jöttek el segítségül hívni Istent az új év sok és nehéz munkájához. Azután statisztika következett. Az új év indulásának biztató számjegyei. Az eltávozott 48 diák helyébe új 120 állott. A létszám tehát nem apadt. A gimnázium hét ardi vidéki magyarnak ad majd menedéket. Ezek szegénysorsú, falusi családok gyermekei, akik egész nap az iskolában lesznek. A nagyobb diákok majd felügyelnek rájuk, ta-

nitják őket. Elszállásukról aradi magyar családok gondoskodnak. Új tanárok is jöttek és ezek közül kettő az intézet volt növendéke. Az ünnepség után az egyes osztályok tantermeikbe vonultak, ahol az osztályfőnökök megadták a szükséges utasításokat a holnapi rendes tanításra vonatkozólag.

A zárdai magyar leánygimnázium és elemi iskola, valamint a katolikus fiúelemi vasárnap tartotta meg évnévítőjét. Közös Veni Sancten vettek részt a belvárosi plébánia templomban, ahol Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök tartott ünnepi istentiszteletet. A katolikus elemi fiúiskola évnévítőjén elsőnek Návrádi Ágoston beszélt. Az iskola tanulóinak létszámemelkedését méltatta. Tavalyelőtt 160 növendéke volt az eleminek, az elmúlt tanévben 260, az idén viszont már 321. Ebédeltetési akciót indítottak a szegénysorsú, messzelakó növendékek részére. Egy-egy adag ára 12 lei. A növendékek a délutáni előadásig az időt az iskolában töltik tanítói felügyelet alatt. Az iskolai szövetkezet is szépen fejlődik. A tanulók buzgón dolgoznak a szövetkezet érdekében. Az elemi iskola igazgatója után Széll Lajos dr. az egyházközség elnöke beszélt. Beszédében az iskola négy alkotótényezőjével foglalkozott. Az első tényező az egyházközség. Ez hozza létre a szükséges anyagi alapot. A másik fontos és szükséges tényező a tanítói kar. A harmadik és negyedik tényező pedig a tanulók és szülők sokasága, akiknek munkája és fáradozása a magyar iskola szellemében válik a közösség értékévé... Ezen az ünnepségen is igen szépszámban jelentek meg a szülők és a katolikus iskolát pártoló derék magánosok.

Megnyit a Teleki-utca 2. sz. a.

**Kádár György „LEVENTE”**

könyv-, papír-, magyar iparművészeti és játékárak üzlete. — Oriási választék iskolai és irodai cikkeiben.

Tintenkull töltőtollak és több szintű írónok lerakata  
**Nagyon olcsó árak!**

# Szabó János nagyváradi építőmunkás a munkanélküliek szószólojaként jelent meg a miniszter előtt

A nagyváradi utcák rendbehozatalát, a románok által be nem fejezett építkezések bevégzését a hidak javítását, népfürdő létesítését s az üzemben lévő iparvállalatok anyaggal való ellátását sürgette.

A maga számára semmit nem kért, mert amint monddta, az általános rendezés során ő is talál életlehetőséget magának

Megirtuk annakidején, hogy Varga József iparügyi miniszter a bevonulási ünnep után távbeszélőn érdeklődött Szabó János építőmunkás, a nagyváradi munkásság ünnepi szónoka iránt s már akkor jelezte, hogy meg fogja hívni Szabó Jánost Budapestre.

A miniszter szeptember 19-iki keltezésével írásbeli meghívást intézett Szabó Jánoshoz. A levél így hangzik:

Tisztelt Uram!

Nagy figyelemmel hallgattam a nagyváradi bevonulás alkalmából elmondott szép és meghatározó beszédét, amelyben a magyar munkásság sanyaru helyzetét ecsetelte az elmúlt 21 év alatt a megszállott erdélyi területeken. Elhatároztam, hogy személyesen fogok önrel megismerkedni, hogy engem közvetlenül tájékoztasson az erdélyi munkásság helyzetéről és sorsáról.

Ezért kérem, hogy soraim vétele után mielőbb utazzon fel Budapestre. E célból csatoltan küldök egy II. osztályú gyorsvonati szabadjegyet az oda- és visszautazásra. Budapesti tartózkodásának költségeit pedig fedezni óhajtom.

Budapestre való érkezésekor jelentkezzen a maga s háza Béla miniszteri osztálytanácsosnál (m. kir. iparügyi minisztérium II. Lánchíd-utca 2. földszint 14), aki a továbbiakra vonatkozólag tájékoztatni fogja.

A felutazási engedély megszerzése végett pedig jelentkezzen a nagyváradi városi katonai parancsnokságnál, dr. Jurecsó Lajos hadnagy segedítségét urnál.

Hazafias üdvözlettel

Varga József s. k.

„Kedves Szabó ur. ideje, hogy találkozzunk...”

Ezt a levelet Szabó János szeptember 26-án reggel kapta kézhez és már aznap délután elutazott, hogy eleget tegyen a miniszter óhajának. Csütörtök este érkezett meg a fővárosba s másnap jelentkezett Magasházy osztálytanácsosnál, aki az egész tisztviselői karral együtt nagyon melegen fogadta és örömet fejezte ki, hogy egy erdélyi magyar munkást megismerhet, egyet azok közül, akiknek szomorú sorsát mindvégig szívükön hordták. Kijelentette, hogy a minisztérium feltétlen oda fog aadni, hogy a nagyváradi munkanélküliség kérdése mielőbb megoldást nyerjen.

A meleg fogadtatás után Magasházy Béla miniszteri osztálytanácsos bejelentette Szabó János megérkezését a miniszternek, aki azonnal fordult hozzá:

— No, kedves Szabó ur, ideje, hogy találkozzunk. Hiszen már az első napokban óhajtottam önrel beszélni. Mi ujság Váradon, van-e munkalehetőség?

Erre Szabó János így felelt:

— Mi tudjuk jól, hogy a nemzeti felszabadulás után még nehéz napok fognak következni, de ezeken át kell küzdünk magunkat egyrészt a jelenlegi katonai parancsnokság támogatásával, másrészt pedig azon intézkedések segítségével,

amelyeket az iparügyi miniszter ur panaszaink és szerény javaslataink meghallgatása után bizonyára fogantatosítani fog.

## A munkásság panaszai és kívánságai.

Majd előadta a munkásság panaszait és kívánságait.

— Hogy már az első napokban megszűnjön a munkanélküliség, vagy legalábbis érezhető legyen annak enyhülése, több szakmai vezetővel folytatott megbeszélés után szükségesnek látnám a következő nagyobb munkálatok megindítását.

## „Erdélyért”

### Nagyváradi szíve is megindult a Főméltóságú Asszony felhívására

Csak néhány nappal ezelőtt bontottuk kilámpunk hasábjain a Főméltóságú Asszony erdélyi segélyakciójának zászlaját és már is megállapíthatjuk, hogy Nagyváradi megértette és felkarolta a szent ügyet. Tudjuk, hogy az akció tulajdonképpen miéértünk indult. A mi inszességeinket, a mi lerongyolódott, kifosztott, menekült magyarjainkat akarja kiragadni a kétségbeesés karjaiból. A tél fenyegető réme egyre jobban közeledik és mi nem akarhatjuk azt, hogy felkészületlenül találjon bennünket. A felszabadulás öröme után ennek a segélyakciónak a sikere lesz nemzeti és népi együttérzésünk első nagy próbaköve.

Miértünk indult az akció, de nem nélkülünk. Egyszer már megmutattuk, hogy szegénységünkben is milliókat tudunk áldozni, ha a szükség kényszerít. Ennek az áldozatkésztségnek a tüzet akarjuk most ismét kigyújtani a szivekben, hogy a visszatért Erdély öröme ne zavarja az inszességek és szűkölködők panaszait.

Már megirtuk, hogy az „Erdélyért” akcióra Nagyváradon először az Andrány Károly és Flai Rt. adott 3000 pengőt. Adománya valóban példamutató buzdítás a jövőre. Nem mulaszthatjuk el, hogy ismételtel meg ne köszönjük az erdélyi inszességek nevében!

A Magyar Nemzeti Bank nagyváradi fiókjának tisztviselői jelentkeztek ezután 160 pengős adományukkal. Hálás szívvel köszönjük meg ezt az adományt is azoknak, akik kisebb, vagy nagyobb fizetésükből szakították le és tették a nemzeti áldozatkésztség oltárára.

A Belvárosi Mozgó bérlejének, Röllich Istvánok hazafias buzgóssága és kezdeményezése külön dicsőretet érdemel. Október 2-án díszelőadást rendezett a segélyakció javára vitéz Rajnay Károly tábornok, városparancsnok fővődnöksége alatt. Az előadás jövedelmét, 414 pengő 4 fillért átadta szerkesztőségünknek továbbítás végett.

Eddigi gyűjtésünk eredménye tehát

**3574.04 pengő!**

Reméljük, hogy a biztató kezdet után, megindul az adományok — kicsik és nagyok — áradata és Nagyváradi ismét fényes bizonyítékát fogja adni közismert áldozatkésztségének.

1. Nagyváradon 500 utca van siralmas állapotban. Ezeknek azonnali rendbehozatala, burkolat elkészítése. Van erre a városnak is bizonyos fedezete, de szükséges volna nagyobb összeg az iparügyi minisztérium részéről is. Ez azonban a város katonai parancsnoka által megoldást nyert.

2. A románok által fedél alá hozott, de be nem fejezett új iparos tanoncotthon épületének befejezése.

3. A népfürdő építésének azonnali megkezdése.

4. A tűzoltólaktanya, mely szintén fedél alá van hozva, de javarésze még nincs levakolva és az asztalos, lakatos, stb. iparosmunkák hiányzanak róla, befejezésre vár.

5. A tanítók háza, mely szintén hatalmas épület, 8—10 éve áll befejezetlenül. Kívánatos volna az épület teljes befejezése.

6. A hidak javítása, amelyek úgy a közégi, mint a járási utakon rozoga állapotban vannak.

7. A románok által a kivonuláskor leszerelt vasuti műhelyek újból való üzembehelyezése.

8. Az összes üzemben lévő iparvállalatok anyaggal való ellátása.

— Szerény elgondolásunk az, — fejezte be előterjesztését Szabó János, — hogy az iparügyi miniszter ur miniszteri kiküldöttel vizsgálta felül ezeket a kérdéseket. Reméljük, hogy a nagyváradi munkásság az iparügyi miniszter ur magas intézkedése folytán megtalálja a maga életlehetőségét.

Ezután a munkásságnak azt a külön óhaját terjesztette elő Szabó János, hogy a nagyváradi magyar munkásság fokozatosan foglalja el az üzemenként azokat a helyeket, amelyeket az elmúlt husz év alatt idegenek számára vettek el tőle. Illesse a magyar munkásságot az elsőbbség, de egyúttal alakuljanak a munkalehetőségek úgy, hogy minden munkás megtalálja itt a kenyerét, aki a magyar haza hűséges honpolgára.

## Szabó János semmit sem kér a maga számára.

— És önnek ezemély szerint nincs valami óhaj? — kérdezte a miniszter.

Mire Szabó János azt felelte, hogy a többi munkások között, az általános rendezés során ő is meg fogja találni a maga életlehetőségét.

A miniszter ezt a becsületes lélekből fakadó kijelentést nagy elégtétellel vette tudomásul.

Varga József miniszter ezután szívvelyesen érdeklődött Szabó János családi körülményei iránt, s a kislányát egy hatalmas kalocsai babával ajándékozta meg. Majd így szólt:

— Érezze jól magát Budapestben, mint a minisztérium vendége.

Miután Szabó János azon óhajának adott kifejezést, hogy bepillantást nyerhessen a budapesti nagyüzemek életébe és személyesen győződhessen meg azok szociális és közegészségügyi helyzetéről, a miniszter ur készséggel intézkedett, hogy a nagyváradi magyar munkás az iparügyi minisztérium egy kiküldöttének kauluzolása mellett több budapesti ipari üzemet megtekinthessen.

A miniszteri kihallgatás után Szabó János Kúdas Károly államtitkárnál jelent meg, aki szintén meleg szívvelyeséggel fogadta őt és hosszan elbeszélgetett vele a nagyváradi munkáskérdésekről.

## A M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal)

### nagyváradi kirendeltségének közleményei

#### Megkezdődött az áruk kiegyenlítődése

A M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal nagyváradi kirendeltségének vezetője Fazekas József főfelügyelő állandóan folytatja tárgyalásait a kereskedelem és ipar érdekeltségével az irányban, hogy az itteni és az anyaországi áruk közötti árkülönbségek mielőbb kiegyenlítőst nyerjenek. Így legutóbb is a cipőkereskedőkkel sikerült a teljes meg egyezés, úgy, hogy a mai naptól kezdődőleg a cipőárakat már a megállapított mérsékelt árakon hozzák forgalomba.

#### Értesítés.

A M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal nagyváradi kirendeltsége értesíti a külföldről importálni kívánó cégeket, hogy a behozatal iránti engedély kérelem űrlapok a Kirendeltségnél szerezhetők be a városháza I. em. 24. sz. a. és ugyanott nyújtandók be.

## Dorian Filmszínház Mária Nővér

Írta: Lázár István.

Zeneszerző: Fényes Szabolcs

Szereplők: Svéd Sándor, Jávor Pál, Szörényi Eva, Berky Lili, Gózon Gyula, Mály Gerő, Halmai Tibor. Legújabb világhíradók.

# A biharmegyei állami elemi iskolák tanerőinek kinevezése

## A tanfelügyelőség felhívása a kinevezett tanítókhoz és tanítónőkhöz

Nagyvárad. Saját tud. A biharmegyei tanfelügyelőségen ma tették közzé az elemi iskolák tanerőinek a névsorát. A névsort a következőkben pontosan ismertetjük:

### Központi járás:

Apáti: Reisz Márta, Kürti Ilona. Betfia: Dornea Jozsefné. Bihar: Székely Lajos, Jerzsák Izabella. Biharpüspöki: Székelyhídi Mária, Varga László, Bene Ilona. Biharszentandrás: Várna György, Várdi Katalin, Schneff János, Csik Etelka. Biharszentjános: Könyves Erzsébet. Bors: Besenyei István. Fugyi: Szaniszló Irén, Leinbeck Magda. Fugyivásárhely: Tóth Margit, Kós Mihály, Pintyák Mária. Fugyivásárhely-hegy: Farkas Sándor, Szabó Katalin. Hájo: Fásie Gábor, Fásie Gáborné. Hegyközkovácsi: Özv. Nagy Jozsefné. Hegyözpályi: Nyiri Gyuláné. Hegyközsáldobágy: Kálmáné Arvai E. Hegyközülak: Stein Jakabné sz. Kovács M. Kardó: Erdei Györgyné, Géna: Dóra. Kisszántó: Farkas Nándorné. Nagyszántó: Szakács Jánosné, Tunyoghgy Julianna. Nagyörög: Borsos József, Vándor Emilia, Valeanu B. László, Pop Sándor. Rontó: Nádasdy Nesv. Gyula. Kabay Eszter. Váradalpár: Horváth Györgyné, Horváth György. Váradscehi: Ardelean László, Laurean Agoston, Rátkai Erzsébet, Török Magdolna. Várades. Birinyi Gáspár. Pap István. Váradszentes: Lesznik Lászlóné, Szabó Mária. Váradszentmárton: Takács Vilma. Váradszőlős: Kovács Ödön, Szlafkay Mária. Vizesgyán: Szilágy Margit, Milkó Jánosné, Abrudán György. Kisúrfalu: Illés György, Papp János. Körösgyeres: Nagy Ilona, Demján Györgyné, Demján György. Körösszeg: Bartus Jenőné, Pap György, Balogh Sándorné, Belényesi László. Köröstarján: Kajcsák Katalin, Tichy Margit. Mácsapuszta: Török Márton. Nagyker (Alker): Pál lány Rozália, Muset Livia.

### Eledsi járás:

Alsóugos Püspök András, Drimba Jenő. Barátka: Juhász Gyula, Bárczuné J. Margit, Bondár András, Faragó Ilona. Báródbeznye: Gerdán Demeter, Hermann György, Hermann Györgyné. Báródsomos: Cucu Lőrinc, Cucu Lőrincné. Bertény: Pap Mózes, Csarnóháza: Domokos Jenő, Eötvös Irén, Mikli Irén, Cristea Péter, Cséklye: Topai Gábor, Topai Gáborné, Doborcsány: Apatean Lazárné, Esküllő: Rejkó István, Rejkó Istvánné. Eleds: Özv. Nagyné R. Terézia, Lovász Rozália, Sajtó Károly, Sarkady Jolán, Bazala Anna, Makkai Erzsébet. Eledslob: Nagy Sándor, Cirbán Szidónia, Teusda József. Felsőugos: Koman István, Jádremet: Buzáti Mária. Keszteg: Verdes György, Verdes Györgyné. Kisharod: Veibel Roza, Kiskakucs: Druta Lőrinc, Kisősi: Fetea Jánosné, Romocea László, Körösbarlang: Sürger Katalin, Körösgégény: Onaka Tivadar, Körösnyárpatak: Paska Porfir, Paska Porfirné. Körösponor: Betnyák Erzsébet, Köröstopa: Sincai János, Köröshánlaka: Bazai Ilona, Vasvári György, Kövesd: Hiris János, Megyeri Borbála, Nagybarod: Hodzsia Izabella, Spisca Ferenc, Hajnal Andorné, Pop Gergely. Nagyfeketepatak: Petrutiu László, Remecpojána: Balázs Ilona, Nagykakucs: Barabás Ferenc, Remetekőrő: Hunyadi Erzsébet, Gyulai Gy. János. Rév: Özv. Csernyine Dobozsky Ilona, Károlyi Antal, Baloghné B. Margit, Jávorvíz Éva, Bazala Margit, Jajone Katalin Sóllyomkő (Bethlentelep): Csepelcu Péter Sóllyomkő (Pester): Kovási Matild, Szászfa: Porumb János, Tinód: Grunner Viktor, Tizfalú: Szucs László, Tötös: Buréa Anna, Rudolf Alajos, Úrgeteg: Katonai Béláné, Vársonkolyos: Gulácsy Mátyás, Vársonkolyos-hely: Kelemen Mária.

### Margittai járás:

Albis: Szurovecz Rozália, Almaszeg: Balcus Sándor, Almaszeg-huta: Horszky Pál, Papon István, Alsóderna: Chirila László, Apátkeresztur: Lőrincné sz. Zajos Erzsébet, Baromlaka: Hanga Traján, Hanga Trajáné, Bályok: Kálmán Margit, Berettyódeda: Faur Gáborné, Berettyókirályi: Kovács Ilona, Kovács Béla, Berettyószáldobágy: Botis Demeter, Berettyószéplak: Mátyás István, Balázs Dezsóné, Bodonos: Sona János, Bozsaj: Mogyorós Emma, Popa Istvánné, Csételek: Kürtös Sándor, Dizsér: Szucs György, Szucs Györgyné, Erábrány: Dobos Sándor, Gacsályi Irén, Erbhogyozló: Szombati István, Szombati Istvánné, Érfancsika: Negritiu György, Feketeerdő: Özv. Nagy Zoltánné, Felsőderna: Gyallay Vendel, Kogyéla Tivadar, Fűves: Gál György, Gemjéte: Pop Adorján, Hoblea Lászlóné, Kishalmás: Crisan Gábor, Kohány: Tivadar Mihály, Közepes: Podgornei Teodorus, Podgornei Teo-

doriusné, Luki: Bika Sámuel, Micske: Márk Jenő, Márk Jenőné, Stidl Ida, Monospetri: Belányi Magda, Baróti Mária, Nagymás: Popotiu Sándor, Sástelek: Crisan Karácsony, Papfalva: Turcu Marius, Sebesuifalu: Dán János, Szentlázás: Filip Péter, Széltalló: Sándor Edit, Szunyogd: Petrutiu György, Terebes: Tincu János, Terje: Olariu Gábor, Tóti: Liszkay Kálmáné, Berger Dénesné, Ujbártfalú: Torzs György, Ujsástelek: Ursu Dániel, Vámosláz: Vajna Olga, Vajna Irén, Várviz: Deák Lőrinc, Vedresábrány: Szabó Lajosné, sz. Borbély Anna, Margitta: Márk Endre, Némethyné F. Gizella, Kulcsár Ilona, Úrmössy Rozália, Szébeni Barna, Sarkadi Ilona.

### Székelyhídi járás:

Biharsanáros: Lőrinc Áron, Biardiószeg: Kelemen Sándor, Kondorné K. Magda, Molnár Ilona, Labancz Géza, Kis Irén, Csokaly: Balog Erzsébet, Bekó Lajos, Erköbölkut: Váczy Ilona, Erolaszi: Kugler Miklós, Hegyközszentmiklós: Pap Zoltánné, Jankafalva: Józsi István, Kázya: Nemlaha Margit, Kiskereki: Kálmár Irén, Kosa György, Szentihó: Ruff Gézané, D. Medressyné, Bertha M. Székelyhídi: Jancsó János, Pomizsly Antal, Fándli Jozsefné, Tompa Róza, Molnar Margit.

### Telegdi járás:

Bogdán Szóvárhegy: Kaba György, Kaba Györgyné, Bors: Nicoara György, Czeczke: Kutassy Margit, Morariu Dénes, Czigányfalva: Jursu György, Jursu Györgyné, Kabaláspatak: Ufalussy Izabella, Bács Miklós, Kistótfalu: Burka Virgil, Köröskisjenő: Bordás Péterné, Bordás Péter, Köröskisjenő: Kozma Kornélia, Kormendi Gizella, Ritter Richard, Fényi Piroška, Mezőbottyan: Oláh Gabriella, Tohaneanu János, Mezőszabolcs: Csávási Rozália, Vasvári V. János, Mezőszakadát: Lehmann G., Fritea Emilia, Mezőtelegdi: Máté Edit, Sándor Gyuláné, K. Klára, Sándor Gyula, Tomescu Pop Veturia, Tóth Margit, Mezőtelegd-gvár: Bihari Sándor, Mezőtelki: Neztényi Jolán K., Juhász László, Orvisel: Lippai Imre, Örvénd: Oláh Ferenc, Pésalaka: Mikó Lenke, Pusztatulk: Kovács Ida, Tataros: Zitzmann György, Telkesd: Kárpáthy Károly.

### Szalárdi járás:

Alsótótfalu: Nidli Erzsébet, Kozma Aurélie, Kovács Ferenc, Berettyócsőhaj: Orosz Gáborné, Berettyófarmos: Pál Anna, Biharfélegyháza: Süller Ilona, Veress Irén, Pál Margit, Krizsár Miklós, Biharvajda: Teska János, Csujafalva: Fejes Mihály, Fegyvernek: Budfalvi János, Budfalvi Jánosné, Görbesd-Kövesegyháza: Csuha János, Hagymádfalva: Negrutiu Miklós, Negrutiu Miklós, ifj. Barcsa Mihályné, Hegyközcsetár:

Bányai Jozsefné, Hegyközscentimre: Boka Irén, Özv. Nagy Dánielné, Steinmetz Imre, Hőke: Filimon Pál, Jákshodos: Szilágyi Lajosné sz. Szeder G., Kovács István, Kővág: Budár Sándor, Nadánytelep: Besenyi László, Nyüved: Koós Gyula, Paptamási: Bogsch Irén, Pelbárthida: Katonai Margit, Baumgarter Ferenc, Poklostelek: Mayr Maria, Danicska Lajos, Sárszeg: Sendrut János, Sitér: Maklári Sándor, Sitérvölgy: Bihari Agoston, Szalárd: Veress Béla, Veress Béláné, Küllős Irén, Csaholy Gézané, Nagy Károly, Finzler Sándor, Szalárdalmás: Ratiu Dániel, Szárkó: Tidan József, Tóttelek: Győri Ferenc.

### Szalontai járás:

Atyás: Csurok Tivadar, Cséffa: Manea M. János, Sarka Lajos, Jurgowszki Margit, Ritkó Margit, Gyapju: Faragó Etelka, Hegyi Erzsébet, Carlogea Constantin, Takács István, Inánd: Ufalussy László, Madarász: Bereczky Erzsébet, Marclháza: Vári Ilona, Mezőbikács: Pop Sándor, Karikó Jenő, Nagy Árpádné, Románszentmiklós: Demian Jónás, Milkóné Soós Julianna, Kádár Béláné, Kádár Béla, Nagyszalonta I.: Külös Mar-

## FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

git Shwoy Jolán, Dioszeghy Erzsébet, Katz Béla, II.: Gulyás Sándor, Vidócsiné Wallner Irén, Tordainé Kiri Erzsébet, Koós János, III.-IV.: Hunyadi Ilona, Kiss Mária, Nagy Béláné, Kovács József, Rojt: Kiss Ferenc, Serban László.

A tanfelügyelőség a *Magyar Lapok* útján közli a fősorolt kinevezett tanítókkal és tanítónőkkel, hogy a kinevezésük postai szétküldése már folyamatban van. Ha az itt közölt tanítók közül valaki nem kapná meg egy-két nap alatt a kinevezését, ez azt jelenti, hogy a tanfelügyelőség nem ismeri pontos címüket. Ezek vagy személyesen jelenjenek meg a tanfelügyelőségen, vagy közölgék a tanfelügyelőséggel pontos címüket, hogy kinevezéseiket ki kézbesíthessék.

Lapunk útján közli továbbá azt is a tanfelügyelőség, hogy az itt fősorolt tanítók, tanítónők mielőtt a kinevezést kézhez kapják, jelentkezzenek a lehető legrövidebb időn belül az illetékes járási katonai parancsnokságnál a fogadalomtételre, valamint azért, hogy a pontos személyi adataikat bemondhassák, amelyeknek alapján a fizetési listákat elkészítik.

A kinevezett tanítók és tanítónők az októberi fizetésüket néhány nap múlva kézhez is kapják.

## A háborús Japán gazdasága

A tulajdonképpeni Japán népsűrűsége az utóbbi három évtizedben így alakult: 1913-ban egy négyzetkilométerre jutott 144,4 lakos, 1930-ban 163,8, majd 1938-ban 188,3. Ezek a számok mutatják Japán nagymérvű túlnépesedését, változatlan területen huszonöt év alatt az anyaország népessége 76,3 százalékkal növekedett. Az anyaországban az évenkénti népszaporodás egymillió, az egész Japán birodalomban pedig 1,3 millió körül van. Az ebből következő nehézségeket elvándoroltatással igyekeztek enyhíteni, de kevés eredménnyel. A túlnépesedés nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Japán kihasználja a nemzetközi helyzetet és megvesse lábát a kínai szárazföldön. Mandzsuriában nagyobbarányu telepítés folyik, de ezenkívül a népességre kedvező hatással vannak a meghódított óriási területek, mert a mezőgazdaság és az ipar nagyobb foglalkoztatása révén a telepített családok keresetét biztosítani tudják.

Japán kereső népességének megoszlása 1930-ban a következő volt: őstermelés 50,3, ipar, bányászat, kohászat 19,7, kereskedelem és közlekedés 20,2, közszolgálat, szabadfoglalkozások és véderő 7, háziéleldek 2,8 százalék. Az anyaország földterülete mivélési ágak szerint így oszlik meg: szántó 6,1, kert és szőlő 0,6, rét és legelő 3,3, erdő 20,9 millió hektár. Feltűnő az erdő nagy aránya. Az állatállomány 1936-ban a következő volt: 1,771.000

ezarvasmarha, 1,432.000 ló, 61 ezer juh, 1,110.000 sertés. Az anyaország mezőgazdaságát Mandzsukuo, Korea és Formosa egészíti ki.

Az északkeleti területek meghódítása után a japán birodalom igen sok ásványi kincsét és nyersanyagot szerzett. 1935-ben 18.293 kiló aranyat, 256.005 kiló ezüstöt, kerekén 700.000 mázsa rezet, 74.000 mázsa ólmet, 342.000 mázsa horgonyt, 165.000 tonna kén, 36.000 tonna krómot bányásztak. Mandzsuria szén- és vasérclelpei hatalmas kiterjedésűek és annak ellenére, hogy vasérc alacsony vastartalmu, a vasgyártás igen kiterjedt. Északkeletben vasércet, szenet, kőszót és különféle fémeket szereztek a japánok. A japán iparágak közül kiemelkedik a textil- és a faipar. 1935 végén 14.388 textilgyár működött Japánban, munkáslétszáma 62.653 férfi és 291.614 női munkás volt. Igen feltűnő a női munkások nagymérvű alkalmazása a textiliparban. A háború következtében beállott nyersanyagdrágulás érezteti hatását a japán létfenntartási költségek indexszámainak emelkedésében. Az 1937-es állapotot 100-nak véve, az élelmezés indexe 1938 óta 106,2-ről 141,2-re, a lakásé 100,6-ről 111,1-re, a fűtés- és világításé 112,7-ről 130,9-re, a ruházaté 102,9-ről 167,6-ra, az általános index pedig 104,4-ről 133,3-ra emelkedett.

# HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30 P, félévre  
15 P, egy óra 2.50 Pengő  
Egyes szám ára 10 fillér  
Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk  
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

## Időjárás

A budapesti időjárás-kutató Intézet jelentése szerint a várható időjárás a következő huszon-négy órára:

Mérsékelt déli szél, derült idő, de éjjel és reggel sok helyen köd, további hőemelkedés.

**BEVÁLTJÁK A TŐZSDÉKNEL MARADT ROMÁN OKMÁNYBÉLYEGEKET.** Szabó János nagyváradi építőmunkás Varga József ipariügyi miniszternél történt audienciája alkalmával munkáértékek megbeszélése mellett módját ejtette annak, hogy a hadiözeveg és hadirokkant dohánytőzsdések nevében megkérdezze, mi történjék a tőzsdék birtokában maradt román okmánybélyegekkel, amelyek nagy értéket képviselnek. A miniszter azonnal távbeszélőn érdeklődött a pénzügyminiszteriumban, ahonnan azt a választ kapta, hogy e kérdésben már megegyezés létesült a román és a magyar kormány között oly értelemben, hogy ezeket a bélyegeket beváltják. Így azokat mindenki örízze meg.

Keresztény volt 4-es hónapok jöjjenek a Falaskó vendéglőbe vasárnap (október 6-án) délután 5 órakor, bajtársi találkozóra.

**A NAGYVÁRADI M. KIR. ÁLLAMI POLGÁRI LEÁNYISKOLÁBAN** a végleges beiratkozásokat a javító és különbözeti-vizsgákat október hó 9, 10 és 11-én tartják meg. Az érdekeltek mielőbb jelentkezzenek az iskola igazgatóságánál, Szilágyi Dezső utca 22 sz.

## Apolló Filmszínházban

Mikszáth Kálmán napsugaras, derűs regényének filmváltozata

## A vén gazember

Főszerepben: Bársony Rózsi, Kun Magda, Halmay T., Táray F.

\* **Dr. Jeremiás Aranka** kozmetikus szakorvos — bőrgyógyász — rendelőjét áthelyezte Széchenyi tér 1. I. em. (Plesz ház Fő utca sarok)

\* **UJ EXISTENCIÁT ALAPÍTHAT. Tanuljón nyelvvel!** Szerezzen kereskedelmi ismereteket! Minél előbb iratkozzék be október elsején induló csoportos nyelv és kereskedelmi tanfolyamunkba. Beöthy Ödön-utca 42-a II. em. Tantárgyak: Magyar nyelv és helyesírás, német, olasz, angol és francia könyvvitel, számtan, levelezés, gyors- és gépirás. **Elsőrangú pedagógusok! Mérsékelt díjazás! Folytatólagos beiratkozás!**

**A nagyváradi Notre Dame de Sion leánygimnáziumban** (Nagyvárad Rákóczi ut 48) a tanítások megkezdődnek az elemi négy osztályában, valamint a gimnázium első osztályában, magyar román tagozattal. Beiratkozni lehet d. e. 10-12-ig, d. u. 4-6-ig. Továbbá az internátusba már is felvesz bennlakó és más iskolába járó elemi, közép és felső iskolásokat. Nyelvek: zene és tornatanítás, valamint felsőbbrendű ellátás. Érdeklődni az intézetnél Rákóczi ut 48, d. e. 10-12-ig és d. u. 4-6-ig.

**Az IBUSZ-MÁV hivatalos MENETJEGYIRODA** működését a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank pénztártermében, Horthy Miklós-tér 5 sz. alatt megkezdte. Vasúti- és repülőjegyek ott válthatók, a Malert autója onnan indul a repülőtérré 8.35 és 14 órakor. Telefon 1117.

**Letartóztattak egy sikkasztó, garázda román adótitest.** A magyar királyi államrendőrség nagyváradi kirendeltsége letartóztatta Butiri András volt köröstarjáni adótitest. Az adótitest 140 ezer leinyi összeget hajtott be és elikkasztott. A községi előjáróság megtette ellene a büntető feljelentést és ennek a nyomozása során nemsak a 140 ezer lei hivatalos pénz elikkasztása, hanem egyéb súlyos dolgok is kiderültek. Beigazolódott, hogy Butiri András volt adótitest a község magyarságát üldözte s a román nyelvet nem beszélő több magyar nőt inzultált. Egy összejövétel alkalmával revolveréből az ott megjelent magyarok közé lött és azt a kijelentést tette, hogy szeretné halomra lövöldözni az összes magyarokat. Butiri András letartóztatták és átadták a katonai ügyészségnek.

**Beiratások, javító- és magánvizsgák a nagyváradi állami leány felsőgimnáziumban.** A nagyváradi Tisza Kálmán téri m. kir. állami leány felsőgimnáziumban (volt Oltea Doamna) a javító és magánvizsgálatok okt. 3-án reggel 8 órakor kezdődnek és 4-5-7-én tartanak. A beiratkozások okt. 4-12-ig tartanak. Igazgatóság.

**A nagyváradi állami polgári fiúiskolába** a beiratások a volt állami tanítóképző épületében (a volt Gojdu-liceum mellett) f. hó 15-ig tartanak. Jelentkezni lehet d. e. 9-12-ig és délután 4-6-ig. Az Igazgatóság.

**A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének kérelme a gazdatisztekhez.** A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete (Budapest V. Arany János utca 6.) felkéri a visszacsatolt országrészen működő gazdatisztekhez, hogy jelentse be címüket az egyesületnek. A Magyar Gazdatisztek Országos Egyesülete a gazdatiszti kar egyetlen érdekképviseleti szerve. Érdeke azért minden gazdatisztnak, hogy támogassa törekvéseit.

**Megjelent a „Magyar Szárnyak” legújabb száma.** A „Magyar Szárnyak” októberi legújabb száma gazdag tartalommal és képanyaggal jelent meg. Művészi fényképfelvételekkel érzékelteti a hadirepülés technikájának legújabb vívmányait, a hadirepülés minden mozzanatát és a hadirepülők veszélyekkel teli életét. A világ két legjobbrepülőnemzetének, a német és olasz nemzetnek hősiességét és elvenerkedését meg szemlélhetjük előtt, amikor ezeket a képeket nézzük. Tartalmából kiemeljük a légihaborúról, a bombázásokról és a repülőhősökről írt cikkeket, valamint a repülők világhíradóját és a Horthy Miklós repülőalap híreit. A tartalmas füzet ára csak 50 fillér (15 lei).

Városi katonai parncsnokság.

1112-1940. szám.

## Jelentkezés bábatanfolyamra

Mindazon 18 évnél idősebb és 35 évet meg nem haladó nők, akik a nagyváradi Bábaképző Intézet 1940. évi október hó 15-én kezdődő egyéves tanfolyamát elvégezni óhajtják, felvilágosítást nyerhetnek személyesen az intézet gazdasági hivatalánál.

Kérvények közvetlenül a Bábaképző Igazgatóságánál adandók be. Pályázati határidő: 1940. október 10-ig.

## Feljegyzések

Ha valaki az elmúlt néhány hónap alatt a magyar közvélemény hangulatát tanulmányozta, akkor megfigyelhette, hogy az milyen őszinte részvétellel fordult a francia tragédia felé. Megvolt a maga kemény bírálata Franciaország politikai hü-nóseivel szemben, de a nép szenvedéseit és nyomoruságát átérzte. Annál is inkább, mert átment egy nagy összeomlás poklán és csak a legnagyobb erőfeszítés árán emelkedett fel.

Józan ésszel és logikus gondolkozással most azt várhatnók, hogy Franciaország minden energiáját, minden kritikáját és minden figyelmét saját égető kérdéseire fordítja. Nemesak pillanatnyi helyzete, hanem a távol jövő is erre utalnak. Franciaországban ugyanis teljes valójában felvetődött most a nemzet létének a kérdése. Ehelyett egyes francia lapok szokásos felületességgel, fölényességgel és hozzánemértéssel, de főképpen a magyarok irányában annyiszor kimutatott rosszuludattal Erdélyi sajtó-kirándulásokat rendeznek és a maguk módjára magyarázzák a bécsi döntés következményeit. Itt fekszik előttem az egyik francia lap. Mindjárt a bevezetőben azt írja, hogy Magyarországra „ráerőszakolták a transzilvániai zónát”, hogy a visszazsuzterett terület, amelynek „örégi birtokosa Románia volt, mélyen belenyulik ennek oldalába. Azt írja továbbá, hogy az első bécsi döntésben Magyarország a „szlovákok kárára” nyert előnyöket. A „román” Bánátot Magyarország nem kéri vissza, mert ezt a német-olasz döntés szakította le és „Bosznia-Hercegovinát” sem követeli Jugoszláviától. Kijelenti feztán nagy fölényesen, hogy Magyarország a lehető legnagyobb elégtérletet kapta, ezzel szemben anyi az elégedetlen kisebb-sége, hogy a jó franciák kétségbeesnek emiatt a magyar jövő felett. Rendezni kell a magyar-román viszonyt, de ez a rendezés a francia lap szerint inkább Budapest, mint Bukarest jóakaratótól függ.

Egyelőre csak ennyit, hogy ne essünk kétségbe a sötét francia jövődölések miatt. Elmúlt az az idő, amikor valaki, csak azért mert nyugatabbra lakik, mint mi és mert francia, vakmerő történelmi és földrajzi tájékozatlansággal beleszóljon dolgunkba. A magyar út ma világosan áll előttünk és egyáltalán nem szorulunk a franciák támogatására, de még rokonszenvére sem ahhoz, hogy céljainkat elérjük. A franciák már ugyanis megmutatták egyszer Trianonnál, hogy mit várhatunk tőlük. Erről azonban most nem akarunk beszélni. A magyarnak sohasem volt szokása, hogy szorult helyzetben lévő ellenfelén hajtsa be számláját. Annyi józan önmérsékletet azonban jogosan elvár, hogy ha valaki csak rosszindulattal és tudatlansággal szeret foglalkozni velünk, az most hallgasson. Továbbbithatnak ezt az üzenetet a franciáknak azok a magyarok, akik a legutóbbi időkig életelteltek a nyugati nagy demokráciák barátságáért.

(P. I.)

## Hirdetmény.

Exportőrök és importőrök figyelmébe.

Felszólítom az érdekelteket, hogy az anyarszázhoz történő visszatérés időpontja előtt létrejött és még érvényben levő árukivitel és árueladási köteleseiket sürgősen jelentse be a M. Kir. Külkereskedelmi Hivatal megveszélkelyi kirendeltségénél, Nagyvárad, Városháza I. em. 24 sz. szoba

Csak azok a kötések jelentendők be, amelyek ma külföldi kötéseknek tekinthetők, tehát amelyek a visszatért terület és Románia, illetve visszatért terület és más külföldi ország vállalatai, cégei, stb. közötti ügyletekre vonatkoznak.

A bejelentésnél a következő adatok közlendők külön import és külön export forgalomban, az eredeti költével becsatolása mellett:

a bejelentő cég neve és lakcíme,  
a külföldi eladó, illetve vevő neve és lakcíme,

áru megnevezése és magyar vámtarifaszáma (amennyiben a magyar vámtarifaszám nem ismeretes, úgy a külföldi vámtarifaszám adandó meg),  
áru mennyisége és értéke külföldi valutában.

Közlendő továbbá, hogy a kötéssel kapcsolatban történt e már fizetés és milyen értékben, az áru utban van-e, vagy még nem történt meg az áru elindítása.

Amennyiben a kötés olyan természetű, hogy a megrendelőnek van érvényes román behozatali engedélye, úgy ez is feltüntetendő.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.

tábornok, városi katonai parancsnok

# Ne kísérletezzen!

Cserépkályhát kizárólag a bevált Hardtmuth rendszer szerint rakassa át, mellyel Legujabb stílusú és színű chamotte kályhák, kandallók nagy választékban! Szerelés - Atrakás - Javítás

**50% famegtakarítást ér el. Kizárólag**

Telefon 17-76

„Bafise”

KERAMIK

Cserépkályha lerakat. — Színház mögött  
Ficusch József kerámikus mérnök  
Szállási Dezső-u. 3.

## A visszacsatolt erdélyi területen levő közszolgálati alkalmazottak utazási kedvezménye

### A Magyar Királyi Államvasutak Üzletvezetőségének értesítése

A keletmagyarországi és erdélyi területekkel most hazatért, volt román közalkalmazottak utazási kedvezményének igénybevételét igazgatóságunk ideiglenesen az alábbiak szerint szabályozta:

1. A most visszacsatolt területeken átvett, utazási kedvezményre igényjogosult, *tényleges szolgálatban álló*, volt román közalkalmazottak, a birtokukban levő, 1940. évre érvényes CFR-arcépes igazolványt féláru jegy váltására csakis abban az esetben használhatják, ha az illető közszolgálati alkalmazott illetékes szolgálati főnöksége az arcépes igazolványt a következő záradékkal látta el: „Az arcépes igazolvány tulajdonosa *tényleges szolgálatban áll*. Hivatali bélyegző. Aláírás.”

A szolgálati főnökség által ilyképpen érvényesített CFR köztisztviselői igazolványokkal a *tényleges szolgálatban levő*, visszakerült köz-

tak, valamint ezek családjainak arcépes, illetve egyes útra szóló igazolványát.

Egy kérvényben *egyszerre legfeljebb 3 féláru igazolvány* kérhető, de mindenkor a beutazandó útvonal és a *tulajdonos nevének és hivatali címének pontos feltüntetése mellett*.

A kérvényt *ténylegeseknél* a hivatali főnök az alábbi záradékkal látja el: „Hivatalosan igazolom, hogy a kérelmező visszakerült közszolgálati alkalmazott, aki.... beosztásban

tényleges szolgálatot teljesít és fogadalmat tett. Feleségével, illetve X és Y gyermekeivel közös háztartásban és annak családi pótlékra igényjogosult. Hivatali bélyegző. Aláírás.”

A nyugdíjasoknál az igazolást a közigazgatási hatsóság, illetve, ha ez lehetséges, a nyugdíjat folyósító hivatal adja, hasonló értelemben, a *nyugdíj folyósításának igazolása mellett*. A katonai közigazgatás tartama alatt a szükséges igazoló záradékot az illetékes katonai parancsnokság is megadhatja.

Végül közöljük, hogy az új MÁV arcépes igazolványok csak akkor lesznek kérelmezhetőek, ha a *tényleges alkalmazottaknál* a státusba való besorozás, illetve a nyugdíjasoknál a végleges átvétel megtörtént, vagy erre vonatkozólag külön rendelkezést adnak ki.

Ezekről az érdekelt hivatalokat annakidején szintén értesíteni fogjuk.

Kolozsvár, 1940. szeptember 30.

A. M. Kir. Államvasutak Üzletvezetősége

## A városi katonai parancsnokság jóváhagyása

A MÁV. rendelkezésével kapcsolatban a m. kir. nagyvárad városi katonai parancsnokság 1427/1940. kat. köz.ig. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A magyar királyi honvéd vezérkar főnöke 1168. számú Eln. kat. köz.ig. 1940. rendeletére közölszem a M. Á. V. Igazgatóságnak a visszacsatolt Keletmagyarországgal és Erdéllyel visszakerült közalkalmazottak menetkedvezménye tárgyában kiadott alábbi hirdetményt:

A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter úr 86.471/VI. 1940. sz. a. hozzám intézett rendeletében megengedte, hogy Keletmagyarország és Erdély egyes területeirészeinek visszacsatolásával visszakerült és a vonatkozó utasítás szerint egyébként arcépes igazolványra igényjogosult *tényleges és nyugdíjas állami és nem állami közszolgálati alkalmazottak és mindezek igényjogosult családtagjai részére* az utazási kedvezmény az illetékes felsőbbség által igazolt kérelemre, esetről-esetre a folyó évben, vagyis *december hó 31-ig* a területileg illetékes üzletvezetőség által díjmentesen kiállított *egyes utazásra szóló igazolványok* alapján legyen rendelkezésre bocsájtható.

Egyben megengedte a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter úr, hogy a fentemlített területről visszakerült *tényleges szolgálatban álló igényjogosult közszolgálati alkalmazottak* (családtagok, nyugdíjasok és ezek családtagjai nem) a birtokukban levő és a román államvasutak által 1940. évre kiállított, illetve érvényesített arcépes igazolványok alapján vonalainkon 1940. évi december hó 31-ig 50 százalékos menetkedvezményrel utazhassanak.

A menetkedvezmény csak abban az esetben vehető igénybe, ha a *tényleges közszolgálati alkalmazott saját személyére* kiadott CFR-arcépes igazolványát illetékes szolgálati főnöksége az alábbi záradékkal látja el: „Az *arcépes igazolvány tulajdonosa* *tényleges szolgálatban áll*” és ezt a bejegyzést a *hivatali bélyegző* alkalmazásával és aláírásával hitelesíti.

A visszacsatolás folytán területileg csak kiegészülő Szatmár, Máramaros és Ugocsa vármegyék a debreceni üzletvezetőség, míg az

ujonnan visszakerült *Beszterce-Naszód, Csík, Háromszék, Kolozs, Marostorda, Szilágy, Szolnok-Doboka és Udvarhely*, valamint *Biharvámegye* felszabadult és eddig a debreceni üzletvezetőséghez tartozott meg nem szállt része is a *kolozsvári üzletvezetőség területi illetékessége alá tartozik*.

Az egyetemi és középiskolai tanulók szüneti menetkedvezménye tekintetében ugyan csak a fentemlített területi beosztás a mérvadó.

Nagyvárad, 1940. október 2.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.  
tábornok, városi kat. parancsnok.

## „MATEOSZ”

teher gépkocsikkal áru-fuvarozást vállalunk.

„HANGYA” raktár

Nagyvárad, Vámház utca 1

tisztviselők vonalainkon 1940. dec. 31-ig 50 százalékos kedvezményrel utazhatnak.

A *tényleges szolgálatban álló*, visszakerült közalkalmazottak családtagjai, *továbbá a nyugdíjas állományú volt román közalkalmazottak és ezek családtagjai* azonban a CFR által kiadott arcépes igazolványokat kedvezményes utazásra nem használhatják fel.

A köztisztviselői kedvezményt ezek kizárólag a területileg illetékes MÁV-üzletvezetőségtől kérelmezendő, *egyes útra szóló*, féláru igazolványok alapján vehetik igénybe.

Ugyanígy egyes útra szóló féláru igazolvány alapján vehetik igénybe a kedvezményt azok a visszakerült *tényleges közalkalmazottak is*, akik a nálunk érvényben álló szabályok szerint az utazási kedvezményre igényjogosultak, de CFR arcépes igazolványuk nem volt.

Az egyes útra szóló féláru igazolvány kérelmezése a következőképpen történik:

A fentiek alapján igényjogosult *tényleges, vagy nyugdíjas volt román közalkalmazott* a saját, vagy valamelyik szintén igényjogosult családtagja részére az egyes útra szóló féláru igazolványt bélyegtelen kérvényben kéri a területileg illetékes MÁV üzletvezetőségtől.

A köztisztviselői arcépes igazolványok kiállítása és érvényesítése, valamint az egyes útra szóló féláru igazolványok kiszolgáltatása tekintetében a területileg érdekelt debreceni és kolozsvári MÁV üzletvezetőség területi illetékessége az alábbiak szerint oszlik meg:

A területileg kiegészülő Szatmár, Máramaros és Ugocsa vármegyék a debreceni üzletvezetőség, Beszterce-Naszód, Bihar, Csík, Háromszék, Kolozs, Maros-Torda, Szilágy, Szolnok-Doboka és Udvarhely vármegyékben lakó *tényleges és nyugdíjas közszolgálati igényjogosult*

## Megalakult a hadirokkantak, özvegyek és árvák országos nemzeti szövetségének nagyváradai és biharmegyei csoportja

A hadirokkant hivatal vezetősége tegnap délelőtt 11 órakor a Katolikus Kör nagytermében tartotta meg a Honsz nagyváradai és biharmegyei csoportjának alakuló ülését, mely alkalommal az érdekeltek teljesen betöltötték a nagy befogadó képességű termet. Az ülésen Varga Jenő, a hivatal eddigi vezetője elnököl, ki igen érdekes és tartalmas előadásban ismertette a megalakulás szükségességét, céljait, valamint a szövetség tagjainak jogait és kötelességeit. Beszámolt a Honsz budapesti meglátogatásával szerzett tapasztalatairól. Felkérésére a közgyűlés Andor Antal, dr. Bérczy Imre, Haldenvang János, Szabó Imre és Zboray Imre emezelében jelölő bizottságot alakított s javaslatára a közgyűlés a következő vezetőséget választotta meg. Elnök: Varga Jenő, elnök helyettes: Andor Antal, pénztárnok: Szöcs Dénes, ellenőr: Pintér László, jegyző: Boros Károly, választmányi tagok: dr. Bérczy Endre, Dézsi István, Elekes Andor, Hajdu János, Haldenvang János, Nagy István, D. Szabó Imre, Zboray Imre. A rokkant hivatal most már mint a Honsz nagyváradai és biharmegyei csoportja, továbbra is a vármegyeház Nagy Sándor-utcai bejáratánál délelőttönként 9—12 óra között áll az érdekeltek rendelkezésére.

„Vasárnapi könyv” a legolcsóbb magyar ismeretterjesztő képes hetilap, mely 30 év óta népies nyelven tájékoztatja olvasóit a tudomány legujabb eredményeiről és a mai ember életének sorsdöntő kérdéseiről.

Kiadója az „Országos Közművelődési Szövetség” Előfizetési ára: évi 6 P., félévi 3 pengő.

Megrendelési hely: Török János Nagyvárad, Postafiók 147

## Hirdetmények

### Jelentkezzenek a nyugdíjasok nyugdíjkönyvecskéik átvételére és nyugtáik kiállítására céljából

A nagyváradi magyar királyi városi katonai parancsnokság 1642—1940. sz. alatt az alábbi felhívást bocsátotta ki:

Felhívom az állami nyugdíjasokat, hogy új nyugdíjkönyvecskéjük átvétele és nyugtájuk kiállítására céljából a helybeli m. kir. Pénzügyigazgatóságnál I. em. 16. sz. szobában a következő sorrendben jelentkezzenek:

Október 4-én délelőtt 8—1 óráig az A—H betűig  
Október 5-én délelőtt 8—1 óráig az L—P betűig  
Október 7-én délelőtt 8—1 óráig az R—Z betűig  
Október 8-án délelőtt 8—1 óráig a hadirokkantak és hadiözvegyek, akik a román államtól f. évi október 1-ig nyugdíjukat már felvették.

Végül mindenki hozza magával a régi nyugdíjkönyvecskéjét és személyazonossági igazolványát.

Nagyvárad, 1940. október 3.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.  
tábornok, városi katonai parancsnok

### Jelentkezzenek az elrekvirált gépjárművek tulajdonosai

Nagyvárad. Saját tud. A város katonai parancsnoka a következő hirdetményt adta ki:

Utasítom a város területéhez tartozó minden gépjármű, kerékpár és motorkerékpár tulajdonosokat, akiknek járműveiket a román katonaság elvitte, de vissza nem adta, vagy az elvett járművek árát készpénzben megtérítették, vagy az ideiglenes jármű szolgáltatásért anyagi térítést adtak, hogy 1940. október 5-én délután 3—6 óráig a Nagyvárad thif. város katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 26 számú szoba) jelentkezzenek.

Kelt Nagyváradon, 1940. szeptember hó.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.  
tábornok, városi katonai parancsnok

### Zöldkeresztes védőnői tanfolyamot nyitnak

Nagyvárad városi katonai parancsnoksága az alábbi hirdetményt adta ki:

Az Országos Közegészségügyi Intézet a felszabadult erdélyi részek zöldkeresztes védőnői szükségletét a felszabadult részekből óhajtja pótolni. Ezen célból védőnői tanfolyamot nyit valószínűleg még e hó végei kezdettel. Felhívom ennél fogva mindazokat a legalább 6 középiskolát végzett és 32 évüket még be nem töltött hölgyeket, akik fenti pályát választják, hogy részletesebb felvilágosítás céljából jelentkezzenek a városi tisztviselői hivatalban (rendőrségi épület), naponta reggel 8 és 9 óra között.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.  
tábornok, városi katonai parancsnok

### Kiknek kell jelentkezni a légtalpi összeírásán

Nagyvárad városi katonai parancsnokság 1079—1940. kat. közig. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Felhívom Nagyvárad város katonai parancsnokság közigazgatási területéhez tartozó azon 21—30 évig terjedő életkorú férfiakat akik tényleges katonai szolgálatra nincsenek beosztva (családfenntartók, felmentettek stb.), hogy tüztalpi és légtalpi kiképzésre való összeírásuk végett az alábbi időpontban

- 21 évesek okt. 7-én délelőtt, 8 órakor,
- 22 évesek okt. 7-én délután 2 órakor,
- 23 évesek okt. 8-án délelőtt 8 órakor,
- 24 évesek okt. 8-án délután 2 órakor,
- 25 évesek okt. 9-én délelőtt 8 órakor,
- 26 évesek okt. 9-én délután 2 órakor,
- 27 évesek okt. 10-én délelőtt 8 órakor,
- 28 évesek okt. 10-én délután 2 órakor,
- 29 évesek okt. 11-én délelőtt 8 órakor,
- 30 évesek okt. 11-én délután 2 órakor

Nagyvárad városi tüztalpiaknyában (Kert utca 9 szám alatt) jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1940. október hó.

Vitéz RAJNAY KÁROLY s. k.  
tábornok, városi katonai parancsnok

## FELSZABADULT

érzésegy SENATOR-basodort vagy  
SENATOR CELOFILTER-be töltöttcigaretta

# Senator

gyártmányok anyagban, minőségben utólérhetetlenek.

„Ár jelzi a minőséget“

SENATOR cigaretta 60 lappal . . . . .	1 darab	16 fillér
SENATOR BLOK cigaretta mézgázott (gumirozott) széllel, egyenként levehető lappal . . . . .	1 darab	16 fillér
SENATOR RAPID cigaretta mézgázott széllel, egyenként kihúzható lapokkal . . . . .	1 darab	17 fillér
JANINA cigaretta 60 lappal . . . . .	1 darab	15 fillér
SENATOR CELOFILTER hüvely, vatta-előfűvel, cellulose fátyol füstszűrővel, ezüstsínű dobozban . . . . .	1 doboz	54 fillér
SENATOR CELOFILTER parafás szopókával . . . . .	1 doboz	58 fillér
SENATOR EXTRA nikotin-fogóval, aranyszínű dobozban . . . . .	1 doboz	48 fillér
JANINA füstszűrős hüvely . . . . .	1 doboz	48 fillér

Csak ezeket kérje!

## Szentes határában 1800 esztendő gépida-temetőt tártak fel az ásatások

### Nagyértékű arany- és ezüstleletekre bukkantak

Szegedről jelentik: Azoknak a feltűnést keltő ásatásoknak során, amelyeket évek óta folytat a szegedi múzeum, az elmúlt hetekben végzett átokházi ásatások ismét több olyan, kulturisztóriai szempontból nagyértékű avarkori sírleletet hoztak felszínre, amelyekre a tudományos körök máris felfigyeltek. Ezeket az ásatásokat, néhány, még négy évvel ezelőtt szántás közben napvilágra került ezüst sírlelet indította el. Az átokházi Dugonics-erdő mellett 1936-ban egy szántóvető ember ekéje kivetett a földből egy ezüst kürtöt és egy ezüst edénytöredéket. A leleteket a szegedi múzeumban helyezték el a múlt hónapban Csallány Dezső dr. múzeumigazgató vezetésével ásnak kezdtek azon a helyen, ahonnan ezek az ezüstleletek előkerültek. A kutatás rövidesen meglepő eredményre járt. Sikerült kiemelni egy VII. századbeli sírből egy töleseres száju ezüst edény levált szájperejét, a négy évvel ezelőtt megtalált ezüst kürt hiányzó részét, több kőberakásos arany rozettát, arany övdszöveget és szíjveget, több arany kampt, egy edény arany talpát, három élű nyílhegyeket, vasszablya maradványait.

Az ásatásokról és a leletekről Csallány Dezső dr. a szegedi múzeum igazgatója a következőket mondotta:

— A Dugonics-erdő mögött feltárt avarkori sírleletek rendkívül nagyfontosságúak kulturisztóriai szempontból, mert kétségkívül megállapítható, hogy annak a Duna—Tisza közti hun-bolgár kultúrának maradványai, amely a népvándorlásnak ebben a korszakában már szép virágzásnak indult. A leletek igen sok rokonságot mutatnak a világhírű nagyzentmiklósi aranykincsrel, amely jelenleg a bécsi múzeumban van elhelyezve. A híres aranylelet még Mária Terézia korában került elő Nagyzentmiklós határában, azonban eredetét és kulturisztóriai hovatartozását eddig nem lehetett egészen pontosan megállapítani. Az átokházi arany- és ezüstleletek hasonlósága nyomán most már megállapítható, hogy a nagyzentmiklósi arany kincs is ebből a korból származik s a hun-bolgár kultúrának megmaradt emlékei. Ebből a korból még három teljesen egyforma kiképzésű kürt került elő, az első nagyzentmiklósi lelete, a második a

bócsai ásatások során és ez a átokházi ezüst kürt most a harmadik. A leletek muzeális feldolgozása és időbeli s néprajzi meghatározása most folyik a múzeumban.

A váratlanul igen értékes eredményt hozó, kísérletképpen megkezdett ásatásokkal egyidejűleg a szegedi és szentesi múzeum nagyszabású ásatásokat folytat Szentes határában, Beregháton. Az ásatásokat a két Csallány, az apa, aki a szentesi múzeum igazgatója és a fia, aki a szegedi múzeum igazgatója, vezeti. Ezek az ásatások már hónapok óta folynak egy hatalmas gépida sírmező feltárára. Már eddig is igen sok VI. századbeli értékes sírleletet tártak ki, amelyek a népvándorlás koráról szerzett eddigi ismereteket hasznosan gazdagítják. Az eredményeket csak az ásatások befejezése után hozák nyilvánosságra s valószínűnek látszik, hogy itt a gazdag művelődéstörténeti anyagra bukkannak.

## Central Foto

Hitler Adolf (v. Uri) u. 1.

Telefon: 21-46

Fényképezési és amatőr mozi szaküzlet. Amatőr fényképek kidolgozása a legmodernebb tank-laboratóriumban

### Pályázati hirdetés

T. Tasnádi Római Katolikus Egyháztanács Iskolaszék pályázatot hirdet egy női és egy férfi tanítói állásra. Pályázhatnak mindazon magyarországi illetőségű tanítók, akik szabályszerű oklevéllel rendelkeznek. Javadalmazásuk azonos lesz az állami iskolai tanítókéval. Kántori oklevéllel bíró férfitanerök előnyben. Pályázati határidő 1940. október 10. Pályázatok R5m. Kat. plébánia Tasnád (Szilágy megye) címre küldendők.

## Allami tulajdonok elidegenítése

A rendőrség nagyváradi kirendeltsége most fejezte be a vizsgálatot két olyan ügyben, amelyekben a románok kivonulása után állami tulajdonot idegenítettek el.

Dr. Arkossy Zoltán a volt Betegsegélyző, most Országos Társadalombiztosító Intézet igazgatófőorvosa jelentette, hogy dr. Suroi Ioan főorvos gyógyszereket, irodaberendezéseket és orvosi műszereket tulajdonított el a Betegsegélyzőből s azok az orvos lakásán megtalálhatók. A rendőrség megállapította, hogy a volt főorvos lakásán Simandi Teréz házvezetőnő gondjaira bízta ezeket a dolgokat, valamint a saját butorait, hogy azokat értékesítse és azután vigye el a pénzt a románok által még megszállott területre. A rendőrség lefoglalta a nagyértékű gyógyszert, műszert és más, a Betegsegélyző tulajdonát képező dolgokat, valamint a négyezer lei készpénzt, amelyet már az eddig eladott értékekből kiárult.

A másik hasonló eset *Sofronovics János* Szent János-utcai sütőmesternél történt. Itt a rendőrség lefoglalt öt darab tehenet, két borjút, 24 darab sertést, tíz malacot és 85 ezer lei értékű gabonát, amelyet a volt nagyváradi román állami tanítónépzőtől, a birtokában lévő szerződések alapján és ezért hagyta ott az igazgatónő a fent felsorolt értékeket biztosítékként.

A rendőrség a volt román állami tanítónépző vagyontárgyait is lefoglalta. A birói intézkedésig ezek a tárgyak lefoglalva maradnak.

## SZINHÁZ

A színházi iroda közleményei:

### Óriási érdeklődés nyilvánul meg a Tokaji aszu minden előadása iránt

Szerdán délelőtt nyílt meg a színház elővételű pénztára és már az első két napon olyan óriási érdeklődés nyilvánult meg a Tokaji aszu szombati esti bemutatója, valamint a következő előadásaira, ami páratlan a maga nemében. Az eddigi óriási érdeklődésből ítélve, a Tokaji aszu nagyváradi előadásait zsufolt házak fogják végig élvezni, mert a

#### TOKAJI ASZU

1921. után az első énekes, zenés, táncos vizjáték, amely szintiszta magyarságával, magyaros zenejével és levegőjével, mindenként három órán keresztül leköti. A darab első jelenetétől az utolsó remekmű, színporkázóan szellemes szövege, percekint nyíltzsinai taptost vált ki a nézőkből. A

#### TOKAJI ASZU

Szilágyi László és Eisemann Mihály remeke, Budapestben eddig több mint 300 előadást ért meg. A

#### TOKAJI ASZU

egyik meglepetése Erényi Bőske, Felhő Ervin és Mészáros Béla vendégjátéka. A

#### TOKAJI ASZU

Felhő Ervin rendezésében és Szathmáry Endre igazgató vezényletével kerül színre, a főszerepekben: Horváth Mici, Rappert Dódi, Borsos Manó, Bihari Zoltán, Derecskey Pál, Berengh Béla, Hegyesi Ferenc, Némethy István Solti Miklós stb. szerepelnek. A

#### TOKAJI ASZU

szombaton este 9, vasárnap délután 6 és este 9, valamint hétfőn és kedden este 8 órakor lesz a színház műsorán. A

#### TOKAJI ASZU

minden előadására megnyilvánuló óriási érdeklődésére való tekintettel ajánlatos lesz mindenkinek jegyről elővételben gondoskodni.

Délután olcsó helyáru előadások. Szombaton délután 5 órakor a nagyszerű *Nótáskapitány*, vasárnap délután 3 órakor pedig a *Legyen úgy, mint régen volt* operett lesz a színház műsorán. Mindkét előadás olcsó helyárukkal, teljesen a bemutatás előadás szerint és azoknak szereplőivel.

## Kele-magyarországi és erdélyi ifjak a felsőiskolákon

### Gazdaságtudományi és műszaki képzés Budapesten és Sopronban — jogi, orvosi és tanári pályára képzés Kolozsváron

*Kolozsvárról jelentik:* A Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetem rektori hivatala a nem magyar személynevek írására vonatkozóan rendeletet adott ki, amelyben a törvényesség és egyöntetűség megőrzése céljából felhívja és utasítja az egyetem összes hivatalait és intézményeit, hogy a nem magyar személynevek írásában a következő szempontokat kövessék:

1. A családnév eredeti változatlan alakjában irandó. Nemzetközi gyakorlat és szokás, hogy a családnév érintetlen és meg nem változtatható szent tulajdona mindenkinek. Ezen változtatni még magának a név viselőjének is csak törvényes úton lehet. Ennek következtében csak Opreanu-t és Petrescu-t lehet és szabad írni és nem Opreanu-t és Petrescu-t vagy Petresku-t. Ertérés csak ott lehet, ahol a magyar abc-nek nincs megfelelő betűje. Ezek helyett a magyar abc-ből hiányzó betűk helyett a leginkább hasonló magyar betű használható.

A családnév eredeti meg nem változtatható alakja a hivatalos anyakönyvi kivonatokból állapítható meg. Ha ott szándékos vagy szándék nélküli módosítás történt, a kiigazítás törvényes

úton kérhető. Semmi szín alatt sem engedhető meg azonban, hogy aki tegnap még Casai, vagy Sabau volt, ma Kassai vagy Szabó legyen. Minden önkényes vagy törvénytelen visszaélés a törvényes következményeket vonja maga után.

2. A keresztnév minden esetben magyar alakjában használható, tehát nem Lucretia, hanem Lukrécia, nem Constantin, hanem Konstantin. A keresztnév annyiféle, ahány nyelven van. Petőfi csak magyarul Sándor, más nyelven Alexander, Alexandru, Alessandro stb. Vannak lefordíthatatlan keresztnévek is, de ezeket is magyarul írjuk, például Frank Cézár és nem Caesar. A keresztnévet minden nyelven a saját szelleme és törvényei szerint írja és használja.

3. Magyar szövegben mindig elől használjuk a családnévet, utána a keresztnévet, bárminő legyen is a nemzetisége a szóbanforgó egyénnek.

4. Férjes nők nevét szabatosan így kell írni: Kovácsné Nagy Rozália. Felesleges az sz. (született) jelzés. Viszont nem szabad például Popa Aurélie sz. Micu alakot használni, hanem Popáné Micu Aurélie alakot.

## Arcárcikletek

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

### Allást nyel

**Keresünk** keresztnév tisztviselőnőt, ki perfekt magyar, német, gép és gyorsíró. Írásbeli ajánlatokat Vegyi és Élelmiszeripari Rt. Nagyváradhoz.

**Kifutófiu** jömegjelenésű fiatalember felvétetik Cziller Imre áruházba.

**Tanulót** felvesz Oláh férfiszabó — Nagyvárad, Sztaroveszky utca 7 sz.

### Lakás

**Kiadó** egy két szoba, előszoba, konyha utcai lakás és egy 1 szobás, konyhás udvari lakás nov. 1-re. Bém-u. 13.

**Két szobás** fürdő-öszobás, modern lakás kiadó. Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27 sz. (a tenisz pálya mellett).

**Hatszobás** lakás azonnalra kiadó. Ugyanott 54 hold föld is.

**Két lakásos** új ház eladó. ugyanott konyhabutor. Lahner György u. 14.

**Kiadó** azonnalra városháza és rendőrség közelében tiszticsaládnak alkalmas lakás. Érdeklődni Major Lechner, Hlatky-u. 1 sz. — Telefon 24—20.

**Kiadó** november 1-re 4 szobás modern utcai lakás, balkonnal I. em. Rulikovszky ut 22.

**Két szoba** mellékhelyiséges lakás, közvetlen vasút közelében. Rákóczi ut 61 szám alatt azonnalra kiadó. Értekezni dr. Patzkó, Hitler u. 23-a, telefon 22—80.

**Két szoba** mellékhelyiséges lakás Tüzoltó utca 1 sz. alatt azonnalra kiadó. Értekezni dr. Patzkó, Hitler-utca 23-a. Telefon 22-80.

**Öt szoba** mellékhelyiséges kertés magánház, a város szívében. — Akadémia utca 4 sz. alatt azonnalra, vagy november 1-re kiadó.

**Egyszobás** lakás mellékhelyiséggel 15-re kiadó. víz, villany bent van. Uri utca 29.

### Adás-vétel

**2 drb. gyalupad** eladó. Clemenceau-u. 18. Kommendáns rét.

**Yorksiri** apaállat és kocák eladók. Bethlen Gábor-u. 7 sz.

**Ujság-makulatura** kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

**Modern** diófa ebédlo eladó. — Bethlen-u. 10. I. em.

### Ecet és élesztő

gyárat keresek megvételre. Express ügynökségi iroda nagyváradi fiókja. Széchenyi tér 12. Törvényszék mellett.

**Jókarban** levő hencser-takarót megvételre keresek. Cime a kiadóba.

### Hülvéltele

**Menekült** műasztalos, megbízható, házakhoz megy. — Kovács Ferenc Prapolcescu-u. 9.

**Iskolás** gyereket teljes ellátásra vállalom, vagy koszt nélkül Szilágyi Dezsó-utca 29. Erdélyinél.

**Jómeneteli** hentesüzlet Horthy Miklós ut 65 más vállalkozás miatt azonnal átadó. Érdeklődni a hentesüzletben.

**Kereselem Tallódy Zoltán** vasasztergályvos urat. Aki tud róla, értesítse Deák Lukácsot, Uri-u. 8 sz.

**A Nagyvárad ör-u. 3.** számú magy. kir. állami tanítónépzőben és gyakorló elemi iskolájában a beiratások okt. 1—8-ig tartanak. Az előjegyzettek jelentkezzenek irataikkal. — A bennlakást igénylők azonnal értesítsék az igazgatóságot

**Uri és hölgyfodrász** szalon, higiénikus, modern, hideg-, melegvíz. Heyman kapu alatt. **Boraváló nincs!** 5-én megnyílik. Szilágyi István neje Ila. Szabó Sándor neje Irén.

**Német nő,** zongora, magyar, német, román tanítással órákat ad, uri helyre vidékre, mint nevelőnő elmenne. Molnár cukrászda, — Nagyvárad, Rákóczi-ut 26.

**Diófarónk** furnir, deszka, bükkfriz (gőzöltbűk) nagyobb tételben vételét és pénzkölcsön folyósítását eszközli: „Express” ügynökségi iroda nagyváradi fiókja, Mussolini tér 12. Törvényszék mellett.

**Női kosztümök** és kabátok készülnek a Bach szalonban, Nagyvárad, Szalárdi-utca 16. Előnyös árak! Legújabb szabás! Szép munka!

### INGATLANT

venni, eladni, cserélni akar, forduljon dr. Simonyi ingatlanforgalmi irodához, Nagyvárad, Rákóczi-ut 2.

### Elveszett

**Elveszett** egy kaucsuk tárcsa liversettel és benne pénz. Megtaláló jutalmat kap. Iskola u. 1.

KIADÓTULAJDONOS:

**SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT**

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: **Dr. Paál Árpád** **Dr. Scheffler Ferenc**

a Szent László-nyomda Rt. igazgatója